

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä. Ehdotetulla lailla annettaisiin tarvittavat kansalliset säännökset eurooppalaista alueellisen yhteistyön yhtymää koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta suomalaiseen yhtymään sekä suomalaisten yhteisöjen osallistumisesta yhtymään, jonka kotipaikka on toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

Euroopan unionin jäsenvaltiot, niiden alue- ja paikallisviranomaiset sekä eräät muut julkisoikeudelliset yhteisöt voisivat yhdessä perustaa yhtymän sen jäsenten välisen alueellisen yhteistyön helpottamiseksi ja edistämiseksi aluekehityksen alalla.

Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset alueellisen yhteistyön yhtymän tehtävistä ja jäsenistä, suomalaisen yhteisön liittymisestä jäseneksi suomalaiseen ja ulkomaiseen yhtymään, suomalaisen yhtymän rekisteröinnistä, toiminnasta ja toiminnan kieltämisestä sekä yhtymän lakkauttamisesta.

Esitys liittyy Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa. Asetus eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä edellyttää jäsenvaltioiden toteuttavan tarvittavat toimenpiteet asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.1.1 Asetus eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä	3
1.1.2 Rakennerahastolainsäädäntö ja Euroopan alueellinen yhteistyö	5
1.1.3 Euroopan neuvoston puiteyleissopimus yhteistyöstä yli valtakunnan rajojen ..	7
1.1.4 Suomen ja Ruotsin kuntien välisen yhteistyön sääntely.....	7
1.1.5 Eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä	8
1.2 Ulkomainen lainsäädäntö	9
1.2.1 Yleistä.....	9
1.2.2 Viro.....	9
1.2.3 Tanska	10
1.2.4 Ranska	10
1.2.5 Yhdistynyt Kuningaskunta (Iso-Britannia)	11
1.2.6 Ruotsin selvitys	11
1.3 Nykytilan arviointi	12
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	13
2.1 Esityksen tavoitteet	13
2.2 Keskeiset ehdotukset.....	13
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	14
4 ASIAN VALMISTELU	14
4.1 Yhtymäasetuksen valmistelu.....	14
4.2 Lakiehdotuksen valmistelu.....	15
4.3 Lausunnot.....	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	16
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	16
1 luku. Yleiset säännökset	16
2 luku. Liittyminen yhtymään	17
3 luku. Suomalaisen yhtymän perussäännön rekisteröinti ja sen oikeusvaikutukset.....	18
4 luku. Suomalaisen yhtymän toiminta	18
5 luku. Erinäiset säännökset	19
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	21
3 VOIMAANTULO.....	21
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	21
LAKIEHDOTUS	24
Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä.....	24

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

1.1.1 Asetus eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) (EY) N:o 1082/2006, jäljempänä *yhtymäasetus*, annettiin 5 päivänä heinäkuuta 2006. Asetuksen 18 artiklan 2 kohdan mukaan sitä sovelletaan viimeistään 1 päivänä elokuuta 2007 lukuun ottamatta kansallisia täytäntöönpanotoimia koskevaa 16 artiklaa, jota sovelletaan 1 päivästä elokuuta 2006. Asetuksella luodaan mahdollisuus perustaa eurooppalaisia alueellisen yhteistyön yhtymiä, jäljempänä *yhtymä*, joilla on itsenäisen oikeushenkilön aseman, toimielimet ja tehtävät.

Yhtymäasetuksen tarkoituksena on helpottaa alueellisen yhteistyön tehostamista yhteisössä vähentämällä niitä ongelmia, joita jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisilla on ollut toisistaan poikkeavien kansallisten lainsäädäntöjen ja menettelyjen vuoksi. Asetus liittyy yhteisön ohjelmakauden 2007–2013 rakennerahastolainsäädäntöön, mutta sitä voidaan tietyin edellytyksin hyödyntää myös muiden kuin yhteisön osarahoittamien toimien toteuttamisessa.

Koska yhtymäasetuksen oikeusperustana on yhteisön perustamissopimuksen 159 artiklan kolmas kohta, siihen ei voitu sisällyttää kolmansien maiden (ei-jäsenvaltioiden) yhteisöjen osallistumista koskevia säännöksiä. Asetuksen johdanto-osan 16 perustelukappaleessa katsotaan, ettei kolmansien maiden yhteisöjen mahdollisuutta osallistua yhtymään tulisi sulkea pois, mikäli se on sallittua kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön tai jäsenvaltioiden ja kyseisen valtion välisen sopimuksen nojalla. Käytännössä edellytyksenä olisi sekä kolmannen valtion kansallinen lainsäädäntö, että valtiosopimus kaikkien niiden valtioiden kanssa, joista perustettavassa yhtymässä olisi jäseniä. Kolmansien mai-

den (esimerkiksi Venäjän tai Norjan) yhteisöjen osallistuminen yhtymään ei ole todennäköistä koska lainsäädännön ja valtiosopimusten valmisteluun kuluu useita vuosia.

Yhtymäasetuksen 1 artiklassa säädetään yhtymän tavoitteista ja oikeushenkilön asemasta. Yhtymän tavoitteena on helpottaa ja edistää jäsentensä välistä rajat ylittävää yhteistyötä, valtioiden välistä yhteistyötä ja/tai alueiden välistä yhteistyötä yksinomaisten tavoitteenaan taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen. Yhtymään sovelletaan 2 artiklan mukaan yhtymäasetuksen lisäksi sen sopimuksen ja perussäännön määräyksiä silloin kun se asetuksessa sallitaan sekä niiden asioiden osalta, jotka eivät kuulu asetuksen piiriin, sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa yhtymällä on kotipaikka.

Yhtymän jäsenten tulee 3 artiklan mukaan olla jäsenvaltioita, alue- tai paikallisviranomaisia julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia tai edellä mainituista yhteisöistä koostuvat yhteenliittymiä. Yhtymässä tulee olla jäseniä vähintään kahdesta jäsenvaltiosta ja vähintään yhden jäsenen tulee olla jäsenvaltiosta, jossa yhtymällä on kotipaikka (8 artiklan 2 kohta).

Yhtymää perustettaessa kunkin sen jäsenen tulee saada oman valtionsa hyväksyminen osallistumiselleen yhtymään. Lisäksi yhtymän oikeuskelpoisuuden edellytyksenä on sen perussäännön rekisteröiminen tai julkaiseminen siinä jäsenvaltiossa, jossa yhtymällä on kotipaikka.

Yhtymään osallistuvat jäsenet päättävät yhtymäasetuksen 4 artiklan mukaan yhtymän perustamisesta. Jäsenen tulee ilmoittaa jäsenvaltiolle, jossa sillä on kotipaikka, aikomuksesta osallistua yhtymään ja lähetettävä sille jäljennös yhtymän sopimus- ja perussääntöehdotuksesta. Jäsenvaltion tulee yleensä kolmen kuukauden kuluessa päättää, hyväksyykö se jäsenen osallistumisen yhtymään. Asetuksen valmistelun yhteydessä on todettu, että kolmen kuukauden määräaika noudatetaan. Poikkeuksena on päätös hyväksyä Espanjan alueiden osallistuminen yhty-

mään, mikä edellyttää Espanjan perustuslain mukaan asiaa koskevan kansallisen lain hyväksymistä parlamentissa.

Hyväksyminen on annettava, jollei katsota, että osallistuminen olisi yhtymäasetuksen tai kansallisen lainsäädännön vastaista ottaen huomioon jäseneksi aikovan yhteisön toimivallan ja velvollisuudet. Hyväksyminen voidaan myös evätä, mikäli osallistuminen ei ole perusteltua jäsenvaltion yleisen edun vuoksi. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltion on perusteltava, miksi hyväksymistä ei anneta. Päätettäessään hyväksymisen antamisesta jäsenvaltio voi soveltaa kansallisia sääntöjä. Kunkin jäsenvaltion tulee nimetä viranomainen, jolle ilmoitukset aikomuksesta osallistua yhtymään tulee toimittaa. Jos yhtymän sopimusta muutetaan, hyväksymistä on haettava samaa menettelyä noudattaen. Sama koskee yhtymän perussäännön merkittäviä muutoksia.

Yhtymän perussääntö ja siihen myöhemmin tehtävät muutokset rekisteröidään tai julkaistaan yhtymäasetuksen 5 artiklan mukaan siinä jäsenvaltiossa, jossa yhtymällä on kotipaikka. Rekisteröinnin tai julkaisemisen seurauksena yhtymä saa oikeushenkilön aseman. Jäsenten tulee ilmoittaa alueiden komitealle sekä niille jäsenvaltioille, joista yhtymässä on jäseniä, sopimuksesta sekä perussäännön rekisteröimisestä tai julkaisemisesta. Niiden tulee myös lähettää pyyntö Euroopan unionin virallisen lehden julkaisijalle siitä, että lehdessä julkaistaisiin ilmoitus yhtymän perustamisesta sekä tiedot sen nimestä, tarkoituksesta, jäsenistä ja kotipaikasta.

Jäsenvaltion, jossa yhtymällä on kotipaikka, tulee nimetä yhtymän julkisten varojen valvontaa varten toimivaltainen viranomainen ennen 4 artiklassa tarkoitettua hyväksymispäätöksen tekemistä. Jos yhtymän toimialaan kuuluu muita kuin yhteisön osarahoittamia toimia, yhtymän muiden jäsenten kotivaltioiden viranomaisille tulee mahdollistaa yhtymän varainkäytön valvonta yhtymän toimiessa niiden alueella. Yhteisön osarahoittamien toimien valvontaan sovelletaan yhteisön lainsäädäntöä sekä yhteisön varojen valvontaa koskevaa kansallista lainsäädäntöä.

Yhtymän tehtävistä säädetään yhtymäasetuksen 7 artiklassa. Tehtävät määritellään sopimuksessa yhtymän perustamisesta ja ne rajoittuvat alueellisen yhteistyön helpottami-

seen ja edistämiseen taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Yhtymän tehtäviin kuuluu ”pääasiassa ainoastaan” yhteisön Euroopan aluekehitysrahastosta, Euroopan sosiaalirahastosta ja/tai koheesiorahastosta osarahoittamien alueellisen yhteistyön ohjelmien tai hankkeiden täytäntöönpano.

Yhtymä voi toteuttaa muita erityisiä jäsentensä välisiä alueellisen yhteistyön toimia taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi riippumatta siitä, osallistuuko yhteisö niiden rahoitukseen.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa niitä tehtäviä, joita yhtymä voi suorittaa ilman yhteisön osallistumista rahoitukseen. Sallittuihin tehtäviin on kuuluttava kuitenkin vähintään Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan aluekehitysrahastosta antaman asetuksen (EY) N:o 1080/2006, jäljempänä *EAKR-asetus*, 6 artiklassa luetellut Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen puitteissa tuettavat toimet. Jäsenet eivät saa antaa yhtymälle julkisen vallan käyttöön liittyviä toimivaltuuksia tai tehtäviä, joiden tavoitteena on valtion tai muiden viranomaisten yleisen edun suojaaminen. Esimerkkeinä tällaisista kielletyistä aloista mainitaan poliisivaltuudet, sääntelyvaltuudet, oikeusasiat ja ulkopoliittikka.

Yhtymäasetuksen 8 artiklan mukaan yhtymällä on sopimus, jonka sen jäsenet tekevät yksimielisesti. Sopimuksessa on mainittava yhtymän nimi, kotipaikka, maantieteellinen alue, jolla yhtymä voi suorittaa tehtäviään, yhtymän tarkoitus, tehtävät, kesto, purkamisen edellytykset, luettelo yhtymän jäsenistä, sovellettava lainsäädäntö, vastavuoroista tunnustamista koskevat järjestelyt esimerkiksi tarkastuksia varten sekä sopimuksen muuttamisessa noudatettavat menettelyt. Yhtymän jäsenet hyväksyvät asetuksen 9 artiklan mukaisesti yksimielisesti sopimukseen perustuvan perussäännön. Siinä säädellään yhtymän toimielinten toimintaa, toimivaltaa ja kokoonpanoa koskevista asioista, päätöksentekomenettelyistä, työkielistä, hallinnon järjestämisestä, rahoitusosuuksista, jäsenten vastuusta, tilintarkastuksesta sekä perussäännön muuttamisesta.

Yhtymäasetuksen 10 artiklan mukaan yhtymällä tulee olla ainakin yleiskokous ja johdaja. Perussäännössä voidaan määrätä muis-

takin elimistä ja niiden valtuuksista. Asetuksen 11 artiklan mukaan yhtymälle on laadittava yleiskokouksen hyväksymä vuotuinen talousarvio. Yhtymän tilinpäätöksen sekä tarvittaessa siihen liittyvän toimintakertomuksen laatimiseen, tilintarkastukseen ja tilinpäätösasiakirjojen julkistamiseen sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa yhtymällä on kotipaikka. Sama koskee asetuksen 12 artiklan mukaan yhtymän selvitystilaan, maksukyvyttömyyttä, maksujen lakkautamista ja vastuuta yhtymän veloista.

Jos yhtymän varat eivät riitä sen vastuuden kattamiseen, sen jäsenet ovat niistä vastuussa rahoitusosuutensa suhteessa, jollei yksittäisen jäsenen vastuuta ole rajoitettu sen kansallisessa lainsäädännössä. Jos yhden jäsenen vastuuta on rajoitettu, myös muut jäsenet voivat rajoittaa omaa vastuutaan perussäännössä. Jäsenvaltio voi kieltää sellaisen yhtymän rekisteröitymisen alueelleen, jonka jäsenillä on rajoitettu vastuu. Jäsenvaltiot eivät ole suoraan yhtymäasetuksen nojalla taloudellisessa vastuussa sellaisen yhtymän osalta, jonka jäseniä ne eivät ole.

Yhtymäasetuksen 13 ja 14 artikloissa on säännökset yhtymän toiminnan kieltämisestä, jos se toimii yleisen järjestyksen tai yleisen edun vastaisesti sekä yhtymän purkamisesta. Asetuksen 15 artikla koskee tuomiovaltaa yhtymään liittyvissä asioissa ja kansalaisten oikeutta hakea muutosta yhtymän jäsenenä olevien viranomaisten päätöksiin.

Jäsenvaltioiden on yhtymäasetuksen 16 artiklan mukaan toteutettava tarvittavat toimenpiteet asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi ja ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tämän artiklan mukaisesti antamansa säännökset. Jäsenvaltiot voivat säätää sopimuksen ja perussäännön rekisteröinnin yhteydessä suoritettavista maksuista, jotka eivät saa ylittää hallinnollisia kustannuksia. Asetusta on sovellettava viimeistään 1 päivänä elokuuta 2007 alkaen.

1.1.2 Rakennerahastolainsäädäntö ja Euroopan alueellinen yhteistyö

Vuonna 2007 alkaneella ja vuonna 2013 päättyvällä ohjelmakaudella aikaisemmin Interreg-yhteisöaloitteen puitteissa toteutetut ohjelmat sisältyvät Euroopan alueellinen yh-

teistyö -tavoitteeseen. Keskeiset Euroopan yhteisön säännökset sisältyvät neuvoston asetukseen Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) 1260/1999 kumoamisesta (EY) N:o 1083/2006. Rahastokohtaiset säännökset sisältyvät Euroopan aluekehitysrahastoa koskevaan EAKR-asetukseen ja Euroopan sosiaalirahastoa koskevaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen sosiaalirahastosta ja asetukseen (EY) N:o 1784/1999 kumoamisesta (EY) N:o 1081/2006. Kansallisesti rakennerahastojen hallinnoinnista säädetään vuoden 2007 alusta voimaan tullessa rakennerahastolaissa (1401/2006) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa rakennerahastoista (311/2007).

Kuluvalla ohjelmakaudella Suomi osallistuu kaikkiaan yhdeksään Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta koskevaan ohjelmaan. Rajat ylittävän yhteistyön ohjelmia ovat Pohjoisen, Botnia-Atlantica- ja Keski-Itämeren ohjelmat. Valtioiden välisen yhteistyön ohjelmia ovat Itämeren alueen ja Pohjoisen periferian ohjelmat. Alueiden välisen yhteistyön ja verkosto-ohjelmia ovat Interreg IV C sekä Interact II, Urbact II ja Espo 2013 -ohjelmat.

Ohjelmissa keskitytään yhteistyön edistämiseen eri alueiden ja valtioiden välillä kehittämällä toimijoiden verkostoitumista sekä tietojen ja kokemusten vaihtoa. Yleensä myös pienimuotoiset investoinnit ovat mahdollisia. Ohjelmia tuetaan Euroopan aluekehitysrahaston varoista. Yhteisön tuen lisäksi edellytetään kansallista vastinrahoitusta hankkeille.

EAKR-asetuksen 6 artiklan mukaan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen osana EAKR:n tuki keskitetään rajat ylittävien, valtioiden välisen sekä alueiden välisen yhteistyön luomiseen ja kehittämiseen.

Rajat ylittävien taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöalan toimien kehittämistä edistetään 6 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan erityisesti seuraavilla tavoilla:

a) kannustamalla yrittäjyyttä ja erityisesti pk-yritysten, matkailun, kulttuurin ja rajat ylittävän kaupan kehittämistä;

b) rohkaisemalla ja parantamalla luonnon- ja kulttuurivarojen yhteistä suojelua ja hal-

linnointia sekä ympäristöstä ja teknologiasta aiheutuvien riskien ehkäisemistä;

c) tukemalla kaupunki- ja maaseutualueiden välisiä yhteyksiä;

d) vähentämällä eristyneisyyttä parantamalla liikenne-, tieto- ja viestintäverkkojen ja palvelujen saatavuutta samoin kuin rajat ylittäviin vesihuolto-, jätehuolto- ja energiajärjestelmiin ja -palveluihin pääsyä;

e) kehittämällä yhteistyötä, valmiuksia ja infrastruktuurien yhteiskäyttöä erityisesti terveyden, kulttuurin, matkailun ja koulutuksen aloilla.

Lisäksi EAKR voi edistää oikeudellista ja hallinnollista yhteistyötä, rajat ylittävien työmarkkinoiden yhdentymistä, paikallisia työllisyysaloitteita, sukupuolten tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia, ammatillista koulutusta, sosiaalista osallisuutta sekä TTK-alan henkilöresurssien ja tilojen jakamista.

Valtioiden välistä yhteistyötä luodaan ja kehitetään artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan rahoittamalla yhdenmukaista aluekehitystä edistäviä verkostoja ja toimia. Näissä keskitytään erityisesti seuraaviin toimintalinjoihin:

a) innovointi: tieteellisten ja teknologisten verkkojen perustaminen ja kehittäminen sekä alueellisten TTK- ja innovointivalmiuksien tehostaminen silloin, kun näillä on suora vaikutus valtioiden välisten alueiden tasapainoiseen taloudelliseen kehitykseen. Toimiin voi kuulua: asianmukaisen korkea-asteen koulutuksen ja tutkimuslaitosten ja pk-yritysten välisten verkostojen luominen; yhteydet, joilla parannetaan mahdollisuuksia TTK-alan laitosten ja kansainvälisten TTK-osaamiskeskusten väliseen tieteelliseen tiedon ja teknologian siirtoon, teknologian siirtoa harjoittavien laitosten välinen yhteistoiminta (twinning) ja TTK-alan pk-yritysten tukemiseen tarkoitettujen yhteisten rahoitusta koskevien välineiden kehittäminen;

b) ympäristö: vesihuolto-, energiatehokkuus-, riskinehkäisy- ja ympäristönsuojelutoimet, joilla on selkeä valtioiden välinen ulottuvuus. Toimiin voi kuulua: jokien valuma-alueiden, rannikkoalueiden, meren luonnonvarojen, vesipalvelujen ja kosteikkojen suojelu ja hallinto; metsä- ja maastopalojen, kuivuuden ja tulvien ehkäiseminen; meriturvallisuuden edistäminen ja suojelu luonnosta

ja teknologiasta aiheutuville riskeille; sekä luonnonperinnön suojelu ja parantaminen sosioekonomisen kehityksen ja kestävä matkailun tukemiseksi;

c) saavutettavuus: toimet, joilla parannetaan liikenne- ja televiestintäpalvelujen saatavuutta ja laatua silloin, kun niillä on selkeä valtioiden välinen ulottuvuus. Toimiin voi kuulua: Euroopan laajuisten verkkojen rajat ylittäviin osuuksiin tehtävät investoinnit; kansallisiin ja valtioiden välisiin verkkoihin pääsyn parantaminen paikallisella ja alueellisella tasolla; kansallisten ja alueellisten järjestelmien yhteentoimivuuden parantaminen; sekä edistyneiden tieto- ja viestintätekniikoiden tukeminen;

d) kaupunkialueiden kestävä kehitys: monikeskisen kehityksen vahvistaminen valtioiden välisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla silloin, kun sillä on selkeä valtioiden välinen vaikutus. Toimiin voi kuulua: kaupunkiverkoston sekä kaupunkien ja maaseudun välisten yhteyksien luominen ja parantaminen; strategiat yhteisten kaupunkien ja maaseutuun liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi; kulttuuriperinnön suojelu ja edistäminen sekä kehittyvien vyöhykkeiden strateginen yhdentymisen valtioiden välisellä tasolla.

Aluepolitiikan tehostamiseksi edistetään artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaan

a) alueiden välistä yhteistyötä, jossa keskitytään innovointiin ja osaamistalouteen sekä ympäristöön ja riskien ehkäisemiseen 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti;

b) parhaiden käytäntöjen määrittelyyn, siirtämiseen ja levittämiseen liittyvien kokemusten vaihtoa, 8 artiklassa tarkoitettu kaupunkialueiden kestävä kehitys mukaan luettuna; ja

c) tutkimuksia ja tietojenkeruuta sekä yhteisön kehityssuuntausten tarkkailua ja analysointia koskevia toimia.

Kunkin ohjelman hallinnosta vastaavat ohjelmaan osallistuvien jäsenvaltioiden nimeämät hallinto- ja todentamisviranomaiset. Lisäksi jokaisella ohjelmalla on erityinen tarkastusviranomaisen, joka vastaa ohjelmassa suoritettavista järjestelmä- ja hankeotantatarkastuksista. Ohjelman seurannasta vastaa ohjelman jäsenvaltioiden edustajista muodostuva seurantakomitea. Hallintoviranomaisen ja seurantakomitean apuna toimii yhteinen

ohjelmasihteeristö. Ohjelmatason viranomaiset on sijoitettu yhteen ohjelmaan kuuluvista jäsenvaltioista ja ne on liitetty jonkin kyseisessä jäsenvaltiossa toimivan oikeushenkilön osaksi. Rakennerahastojen toimielimet eivät sellaisenaan ole itsenäisiä oikeushenkilöitä.

Suomessa uudella ohjelmakaudella yhdessä – Keskinen Itämeren – ohjelmassa mainitut viranomaiset toimivat Suomessa, Varsinais-Suomen liitossa. Ohjelmaan osallistuvien jäsenvaltioiden ja hallintoviranomaisen kesken laaditaan yleensä sopimus, jossa määrätään jäsenvaltioiden keskinäisistä suhteista kuten ohjelmaan liittyvistä vastuista ja ohjelman rahoitukseen liittyvistä menettelyistä.

Ohjelmakaudella 2007–2013 toteutettavien Euroopan alueellinen yhteistyö -ohjelmien hallinto- ja todentamisviranomaisista on sovittu ohjelmien valmisteluvaiheessa niihin osallistuvien jäsenvaltioiden kesken. Ohjelmien rahoittamia hankkeita toteutetaan eri jäsenvaltioista olevien toimijoiden yhteistyönä eikä niitä varten perusteta erillisiä oikeushenkilöitä.

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen puitteissa toteutetaan laaja-alaisesti erilaisia hankkeita painottuen kunkin ohjelma-alueen erityispiirteisiin. Hankkeilla on edistetty yhteistyötä esimerkiksi yritysten toimintaympäristöön, liikennejärjestelmiin, ympäristöön, matkailuun sekä kulttuuriperintöön liittyen. Tyypillisiä suomalaisia toimijoita hankkeissa ovat olleet maakunnan liitot, kunnat ja kunnalliset kehittämissyhtiöt, ammattikorkeakoulut, yliopistot ja niiden alaiset instituutit, tutkimuslaitokset, ympäristökeskukset ja muu valtion aluehallinto sekä erilaiset yhdistykset.

1.1.3 Euroopan neuvoston puiteyleissopimus yhteistyöstä yli valtakunnan rajojen

Eurooppalainen puiteyleissopimus yhteistyöstä yli valtakunnan rajojen paikallisten ja alueellisten viranomaisten kesken tehtiin Madridissa vuonna 1980. Sopimukseen on liittynyt 36 Euroopan neuvoston jäsenvaltiota. Puiteyleissopimuksen tarkoituksena on vahvistaa ja edistää naapuruussuhteita paikallisten ja alueellisten viranomaisten välillä. Sopimusvaltiot voivat tehdä erillisiä valtioiden välisiä sopimuksia, joilla edistetään pai-

kallisviranomaisten yhteistyötä. Tätä tarkoitusta varten sopimuksen liitteenä on mallisopimuksia ja ehdotuksia sopimuksiksi ja muiksi sopimusluonteisiksi määräyksiksi. Puiteyleissopimuksen oikeudellinen sitovuus on heikko ja sen merkitys on jäänyt pieneksi. Suomi liittyi puiteyleissopimukseen vuonna 1990.

Puiteyleissopimuksen ensimmäinen lisäpöytäkirja valmistui vuonna 1995. Siihen liittyneet maat sitoutuivat tunnustamaan ja kunnioittamaan alueellisten yhteisöjen ja viranomaisten oikeutta tehdä rajat ylittäviä sopimuksia toisten valtioiden vastaavien hallintoyksiköiden kanssa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Rajat ylittävän yhteistyön puitteissa tehtävät päätökset on pantava täytäntöön yhteistyöhön osallistuvien tahojen omilla, kansallisten sääntöjensä mukaisesti tekemillä päätöksillä. Toisella lisäpöytäkirjalla mahdollisuus sopimuksiin avattiin myös muille kuin toisiinsa rajoitetuille hallintoyksiköille. Ensimmäiseen lisäpöytäkirjaan on liittynyt 20 Euroopan neuvoston jäsenvaltiota ja toiseen 19. Suomi ei ole liittynyt kumpaankaan lisäpöytäkirjaan.

1.1.4 Suomen ja Ruotsin kuntien välisen yhteistyön sääntely

Sopimus Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä kunnallisesta yhteistyöstä yli pohjoismaisten valtakunnanrajojen tuli lailla voimaan Suomessa 26 päivänä tammikuuta 1979 (SopS 1-2/1979, HE 198/1978 vp). Sopimus antaa kunnille toimivallan olla yhteistyössä toisen sopimusvaltion kunnan kanssa kunnille kuuluvien asioiden hoidossa, sikäli kuin oman maan lainsäädäntö ja muut määräykset kuntien toimivallasta, hallinnosta ja toiminnasta eivät ole tällaisen yhteistyön esteenä (2 artiklan 1 kappale). Sopimus ei anna kunnille toimivaltaa siirtää julkista valtaa toisen pohjoismaan kunnalle (2 artiklan 2 kappale). Yhteistyön muodot rajoittuvat käytännössä kuntien välisiin sopimuksiin ja yksityisoikeudellisiin yhteistyömuotoihin. Sopimuksen mukaan kunnan tulee itse vastata toisen sopimusmaan kunnan kanssa tekemistään sitoumuksista (2 artiklan 3 kappale)

Sopimus velvoittaa raja-alueellista ja paikallista yhdyskuntasuunnittelua koskeissa

kysymyksissä valtion ja kunnan viranomaisia ottamaan huomioon rajan molemmin puolin olevien kuntien yhteistyön tarve (4 artikla). Suunnittelu-yhteistyöhön kuuluu myös järjestelmällinen tietojen vaihto niin valtakunnallisella kuin läänin ja kunnan tasolla. Sopimus koskee kuntien välistä yhteistyötä, eikä sillä välittömästi luoda yksityistä kansalaista koskevia oikeuksia tai velvollisuuksia.

Sopimuksen mukaan sopimusvaltion tulee tarpeen mukaan tehdä lainsäädäntönsä ja muihin määräyksiinsä tarpeelliseksi katsomiin selvennyksiä, muutoksia ja lisäyksiä toivottavana pidettävää yli valtakunnan rajojen suuntautuvaa kunnallista yhteistyötä haittaavien esteiden ja vaikeuksien poistamiseksi. Tällöin on erityisesti pyrittävä luomaan säännöksiä ja määräyksiä, jotka edistävät rajaseutujen kunnallista yhteistyötä (3 artikla).

Vuonna 1997 tehtiin aloite tutkia yhteistyössä Suomen ja Ruotsin kanssa mahdollisuuksia helpottaa kunnallista yhteistyötä valtakunnan rajan yli Perämeren alueen ympärillä. Ensisijaisesti tarkoitettiin yhteistyötä Ruotsin kuntien Haaparanta, Övertorneå, Pajala ja Kiiruna sekä Suomen kuntien Tornio, Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio ja Enontekiö välillä. Työn tarkoituksena oli selvittää, oliko oikeudellisesti mahdollista muodostaa yhteinen kuntayhtymä/kuntainliitto, joka voisi käyttää julkista valtaa. Asiaa ryhdyttiin valmistelemaan Suomen ja Ruotsin välisenä yhteistyönä.

Valmistelun tuloksena annettiin hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen ja Ruotsin kuntien välisestä yhteistyöstä, HE 191/1998 vp. Tarkoituksena oli, että laki tulisi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun myös Ruotsissa on säädetty vastaava laki. Suomen esitys valmistui kuitenkin ensimmäisenä.

Lailla olisi täydennetty Suomen ja Ruotsin osalta niitä järjestelyjä, joista on sovittu Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä tehdessä edellä selostetussa sopimuksessa.

Perustuslakivaliokunta piti esitystä ongelmallisena ja totesi lausunnossaan PeVL 39/1998 vp, että esityksen tarkoittama valtion rajat ylittävä kuntien välinen yhteistyö olisi luontevampaa järjestää asianomaisten valtioiden välisellä valtiosopimuksella. Jos asia hoidetaan lailla, tulee siinä riittävän selvästi

osoittaa, millä aloilla julkisen vallan käyttäminen tulee kysymykseen yhteistyössä.

Eduskunnan esityksen hylkäyksen yhteydessä hyväksymään lausumaan liittyen sisäasiainministeriö asetti vuonna 2001 valmisteluryhmän selvittämään oikeudelliset edellytykset Suomen ja Ruotsin kuntien valtakunnanrajat ylittävän yhteistyön syventämiseksi sekä tekemään selvityksen pohjalta asiaa koskevat ehdotukset. Selvitysryhmän tehtävänä oli tutkia oikeudellisia edellytyksiä Suomen ja Ruotsin kuntien välisen julkisoikeudellisen yhteistyöelimen aikaansaamiseksi. Työssä tarkasteltiin eri yhteistyömuotoja ja tavoitteena on ollut, että yhteistyömuoto olisi käytettävissä myös Suomen kuntien yhteistyössä muiden maiden kuntien kanssa. Selvittävistä kysymyksistä olivat muassa yhteistyöelimen toimivalta, päätöksentekomenettely, yhteistyöelimen toimintaan sovellettava lainsäädäntö, toiminnan rahoittaminen, yhteistyöelimen valvonta ja muutoksenhaku yhteistyöelimen päätökseen sekä kuntiin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset. Valmisteluryhmä sai työnsä päätökseen vuonna 2002 (sisäasiainministeriön kuntaosaston julkaisu 4/2002). Selvitys ei lausuntokierroksen jälkeen ole johtanut lainsäädäntötoimiin.

Ennen kaikkea Tornio ja Haaparanta ovat pyrkinet lisäämään yhteistoimintaansa. Kunnat tekivät vuonna 2005 jo alustavan päätöksen siitä, että ne perustavat yhteisen kuntayhtymän hoitamaan kulttuuritoimeen ja lukiokoulutukseen liittyviä tehtäviä. Kuntayhtymän kotipaikaksi sovittiin Tornio. Ruotsi on sittemmin ilmoittanut tekemiensä selvitysten perusteella, ettei yhteistoimintaa voi toteuttaa perustuslakiongelmien vuoksi. Näin ollen myöskään lainsäädäntötoimet asiassa eivät olleet enää tarpeen.

1.1.5 Eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä

Eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2137/85 ja laissa (1299/1994) on säännökset etuyhtymästä, jonka avulla Euroopan unionin jäsenvaltioista olevat yritykset ja luonnolliset henkilöt voivat harjoittaa yhteistoimintaa yli rajojen. Etuyhtymän tarkoituksena on helpottaa tai kehittää jäsenten-

sä taloudellista toimintaa ja parantaa jäsenten toiminnan tulosta. Etuyhtymän toiminnan tulee liittyä jäsenten toimintaan ja etuyhtymän tarkoituksena ei saa olla voiton tuottaminen itse yhtymälle. Etuyhtymässä päätösvaltaa käyttävät sen jäsenet ja sitä edustaa johtaja. Vastuu etuyhtymän velvoitteista kuuluu täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti jäsenille. Etuyhtymän tuloksesta verotetaan sen jäseniä. Neuvoston asetusta täydentävässä suomalaisessa laissa säännellään muun muassa etuyhtymän rekisteröiminen, oikeus ryhtyä jäseneksi, johtajan kelpoisuusvaatimukset, tilinpäätös ja tilintarkastus sekä purkamis- ja selvitysmenettely. Säännökset tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta sekä purkamisesta ja selvittämisestä vastaavat pääosin avointa yhtiötä koskevia vastaavia säännöksiä.

1.2 Ulkomainen lainsäädäntö

1.2.1 Yleistä

Yhtymäasetuksen 18 artiklan mukaan se on tullut voimaan julkaisupäivää seuranneena päivänä eli 1.8.2006. Sitä sovelletaan viimeistään 1 päivänä elokuuta 2007. Jäsenvaltioiden on 16 artiklan 1 kohdan mukaan toteutettava tarvittavat toimenpiteet asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi ja ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille antamansa säännökset. Komission on 17 artiklan mukaan annettava 1 päivään elokuuta 2011 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus asetuksen soveltamisesta.

Asetettuun määräaikaan mennessä vain kaksi jäsenvaltiota (Unkari ja Yhdistynyt Kuningaskunta) oli antanut yhtymäasetuksen täytäntöönpanon edellyttämät kansalliset säännökset. Vuoden 2007 loppuun mennessä lisäksi neljä jäsenvaltiota (Bulgaria, Kreikka, Portugali ja Romania) oli täyttänyt velvollisuutensa. Saksassa aiotaan soveltaa jo olemassa olevaa osavaltiotason lainsäädäntöä (Zweckverbandsgesetz) ja siellä on täytäntöönpanotoimena ainoastaan määrätty toimivaltaiset liittovaltion ja osavaltioiden viranomaiset.

Tammikuussa 2008 Euroopan komissio muistutti niitä jäsenvaltioita, jotka eivät olleet täyttäneet velvollisuuttaan yhtymäase-

tuksessa asetetusta määräajasta. Vuoden 2008 loppuun mennessä kansallista täytäntöönpanoa koskevat menettelyt olivat kesken vielä 11 jäsenvaltiossa (Itävalta, Belgia, Tshekin tasavalta, Suomi, Irlanti, Italia, Latvia, Luxemburg, Malta, Alankomaat ja Ruotsi).

Tanskassa täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin huhtikuussa 2008. Ruotsissa asiaa koskeva selvitys valmistui joulukuussa 2007. Vuotta 2009 koskevassa talousarvioehdotuksessaan syyskuussa 2008 Ruotsin hallitus ilmoitti antavansa asiaa koskevan esityksen kevään 2009 kuluessa.

Seuraavassa selostetaan, miten yhtymäasetuksen kansallinen täytäntöönpano on toteutettu Virossa, Tanskassa, Ranskassa ja Yhdistyneessä Kuningaskunnassa sekä Ruotsissa tehdyn asiaa koskevan selvityksen sisältöä.

1.2.2 Viro

Viron parlamentti riigikogu hyväksyi lain yhtymäasetuksen täytäntöönpanosta 5 päivänä kesäkuuta 2008 (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) NR 1082/2006 "Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kohta" rakendamise seadus). Laki koskee sekä Virossa rekisteröityjä yhtymiä että virolaisten yhteisöjen osallistumista toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityyn yhtymään. Virossa rekisteröityyn yhtymään sovelletaan lisäksi taloudellisista yhdistyksistä annettua lakia. Laissa luetellaan ne virolaiset yhteisöt, jotka voivat osallistua yhtymään. Näitä ovat maakunnat, paikalliset itsehallintoyksiköt, niiden muodostamat yhteenliittymät sekä yhteisön julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaiset julkisoikeudelliset laitokset.

Laissa määrätään yhtymäasetuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhtymään osallistumisen hyväksymisessä toimivaltaiseksi viranomaiseksi hallitus sisäasiainministeriön esittelystä. Artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten tulee toimittaa sisäasiainministeriölle. Yhtymän julkisten varojen valvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi määrätään valtiovarainministeriö, joka myös vastaa yhtymäasetuksen 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten lähettamisestä muille jäsenvaltioille. Yhtymäasetuksen 13 artiklassa tar-

koitettu viranomainen, joka voi kieltää yhtymän toiminnan alueellaan tai vaatia virolaisia jäseniä eroamaan yhtymästä artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa on valtioneuvosto. Yhtymän nimen tulee sisältää vironkielellä sanat ”Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä” tai vastaava lyhennys ”ETKR”.

Yhtymän rekisteröimiseen sekä sopimuksen ja perussäännön muuttamiseen sovelletaan taloudellisia yhdistyksiä koskevaa lainsäädäntöä. Määräyksen yhtymän purkamisesta yhtymäasetuksen 14 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa antaa valtioneuvosto sisäasiainministeriön esittelystä. Sisäasiainministeriö antaa artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset purkamista koskevista hakemuksista muille jäsenvaltioille.

Laki ei sisällä yhtymäasetusta täydentäviä määräyksiä yhtymän tehtävistä.

1.2.3 Tanska

Tanskassa laki yhtymäasetuksen täytäntöönpanosta – Lov om administration af forordning om oprettelse af en europæisk gruppe for territorielt samarbejde (EGTS) – hyväksyttiin 30 päivänä huhtikuuta 2008 ja tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2008.

Yhtymän tehtävät rajoittuvat alueellisen yhteistyön helpottamiseen ja edistämiseen taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Yhtymälle annettavien tehtävien tulee myös kuulua sen jäsenen kansallisen lainsäädännön mukaiseen toimivaltaan. Ilman yhteisön rahoitusta yhtymälle voidaan antaa ainoastaan EAKR-asetuksen 6 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä. Yhtymää, jonka yhden tai useamman jäsenen vastuu on rajoitettu, ei voi rekisteröidä Tanskassa.

Yhtymäasetuksen 4 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset osallistumisesta yhtymään tehdään elinkeino- ja rakennushallitukselle (Erhvervs- og Byggestyrelsen). Ilmoitukseen tulee liittää asianomaisen tai asianomaisten tanskalaisten ministeriöiden selvitys siitä, että kyseisen tanskalaisen yhteisön osallistuminen yhtymään on sen kansallisen lainsäädännön mukaisen toimivallan mukaan mahdollista. Elinkeino- ja rakennushallitus hyväksyy osallistumisen kuultuaan tarvittaessa eri ministeriöitä. Elinkeino- ja rakennushallitus hyväksyy myös yhtymän sopimuksen

muutokset ja perussäännön merkittävät muutokset. Hyväksyessään sellaista yhtymää koskevan ilmoituksen, jonka kotipaikka on Tanskassa, elinkeino- ja rakennushallitus määrää samalla tahon, joka valvoo yhtymän julkisia varoja. Yhtymään sovelletaan lakia hallinnon julkisuudesta.

Sellaisen yhtymän, jonka kotipaikka on Tanskassa, tulee ilmoittaa yhtymä rekisteröitäväksi Tanskan kaupparekisteriviranomaiselle (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen). Ilmoitukseen tulee liittää elinkeino- ja rakennushallituksen antama hyväksyntä sekä asianomaisten ulkomaisten viranomaisten vastaavat hyväksymispäätökset. Tanskassa rekisteröidyn yhtymän tulee liittää nimeensä sanat ”Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä” tai vastaava lyhennys. Kaupparekisteriviranomaisen lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta muutoksenhakulautakunnalta (Erhvervsankenævnet).

Yhtymään, jonka kotipaikka on Tanskassa, sovelletaan kirjanpito- ja tilinpäätöslakien osakeyhtiötä koskevia säännöksiä. Yhtymän tilinpäätökseen sovelletaan kuitenkin aina tilintarkastusta koskevia määräyksiä riippumatta yhtymän koosta. Yhtymän purkamiseen ja konkurssiin sovelletaan soveltuvin osin osakeyhtiötä koskevia määräyksiä. Jos toimivaltainen viranomainen vaatii alioikeudessa Tanskassa rekisteröidyn yhtymän purkamista, tulee sen välittömästi antaa asiasta tieto elinkeino- ja rakennushallitukselle sekä kaupparekisteriviranomaiselle, joka tekee hakemuksesta merkinnän rekisteriin. Yhtymään sovelletaan yhteisön rikosvastuuta koskevia säännöksiä.

1.2.4 Ranska

Ranskassa yhtymää koskevat kansalliset täytäntöönpanosäännöt on sisällytetty 16 päivänä huhtikuuta 2008 vahvistetulla lailla alueellisia yhteisöjä koskevaan lakiin (Le code général des collectivités territoriales), joka vastaa Ranskassa lähinnä Suomen kuntalakiä.

Alueelliset yhteisöt sekä hankintalainsäädännössä tarkoitetut julkisoikeudelliset laitokset voivat toimivaltansa rajoissa ja kunnioittaen Ranskan kansainvälisiä velvoitteita perustaa rajat ylittävää, valtioidenvälistä tai

alueidenvälistä yhteistyötä varten muiden EU:n jäsenvaltioiden tai Ranskan rajanaapurina olevien Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden alueellisten yhteisöjen, niiden yhteenliittymien tai julkisoikeudellisten yhteisöjen kanssa eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän, jonka kotipaikka on Ranskassa. Hankintalainsäädännössä tarkoitettujen julkisoikeudellisten laitokset tarvitsevat osallistumiseensa lisäksi niitä valvovan viranomaisen luvan.

Ranskalaisen yhtymän perustamisen hyväksyy sen alueen prefekti (maaherra), jossa yhtymällä on kotipaikka. Yhtymä saa oikeushenkilöyden päätöksen voimaantulopäivästä. Yhtymän purkamisesta päättää valtioneuvosto perustellulla asetuksella (par décret motivé), joka on julkaistava Ranskan virallisessa lehdessä.

Alueelliset yhteisöt sekä hankintalaissa tarkoitettujen julkisoikeudellisten laitokset voivat toimivaltansa rajoissa ja kunnioittaen Ranskan kansainvälisiä velvoitteita ja saatuaan alueensa prefektin luvan liittyä eurooppalaiseen alueellisen yhteistyön yhtymään, jonka kotipaikka on toisessa EU-valtiossa. Myös näissä tapauksissa hankintalainsäädännössä tarkoitettujen julkisoikeudellisten laitokset tarvitsevat osallistumiseensa lisäksi niitä valvovan viranomaisen luvan.

Ranskalainen alueellinen yhteisö tai niiden yhteenliittymä ei pääsääntöisesti saa tehdä sopimuksia vieraan valtion kanssa. Poikkeuksena on sopimus eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän perustamisesta. Ennen tällaisen sopimuksen allekirjoitusta siihen on kuitenkin saatava lupa alueen prefektiltä.

1.2.5 Yhdistynyt Kuningaskunta (Iso-Britannia)

Isossa-Britanniassa yhtymäasetuksen edellyttämät täytäntöönpanotoimet on toteutettu kilpailu- ja kuluttaja-asioista vastaavan apulaisministerin 9 päivänä heinäkuuta 2007 antamalla säädöksellä, joka tuli voimaan elokuun 1 päivänä 2007.

Yhtymäasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhteisöä (jäsenvaltio, alueviranomainen, paikallisviranomainen, julkisoikeudellinen laitos), jonka oikeutta osallistua yh-

tiöön on rajoitettu, koskevat samat rajoitukset osallistua eurooppalaiseen alueellisen yhteistyön yhtymään. Yhtymän sopimus on julkaittava oikeushenkilöyden saamiseksi virallisessa lehdessä. Kilpailu- ja kuluttaja-asioista vastaava apulaisministeri on toimivaltainen viranomainen vastaanottamaan yhtymäasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia osallistumisesta yhtymään sekä päättämään yhtymäasetuksen 13 artiklan mukaisesti yhtymän toiminnan kieltämisestä. Yhtymän, jonka kotipaikka on Isossa-Britanniassa, purkamisesta yhtymäasetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti päättää korkein oikeus (High Court, Skotlannissa Court of Sessions).

Yhtymään, jonka kotipaikka on Isossa-Britanniassa, sovelletaan pieniä yhtiöitä koskevaa kirjanpito- ja tilintarkastuslainsäädäntöä. Sen ei tarvitse toimittaa tilinpäätöstään rekisteröitäväksi yhtiön tapaan. Sen tulee sen sijaan pitää viimeisintä tilinpäätöstään yleisön saatavilla ja antaa siitä jäljennös sitä haluaville. Yhtymän jäsenten tulee valita yhtymälle tilintarkastaja sopimuksessa määrättyjen päätöksentekomenettelyjen mukaisesti. Tilintarkastajan tulee olla henkilö, joka voidaan nimetä Isossa-Britanniassa yhtiön tilintarkastajaksi. Yhtymän maksukyvyttömyyteen ja purkamiseen sovelletaan rekisteröimättömiä yhtiöitä koskevia kansallisia säännöksiä.

Yhtymän, jonka kotipaikka on Isossa-Britanniassa, jäsenenä ei voi olla yhteisö, jonka vastuu on rajoitettu. Puretun yhtymän johtoon sovelletaan liiketoimintakieltoa koskevia säännöksiä.

1.2.6 Ruotsin selvitys

Ruotsissa asetettiin komitea valmistelemaan asetuksen täytäntöönpanoa. Komitea on antanut mietintönsä joulukuussa 2007 (Betänkande av utredningen om territoriellt samarbete inom EU, Statens offentliga utredningar SOU 2007:105.). Komitean tehtävänä oli antaa hallituksen esityksen muodossa ehdotus asetuksen täytäntöönpanoa koskevaiksi lainsäädännöksi. Tarkoituksena on säätää yhtymän täytäntöönpanosta lailla.

Yhtymän luonteesta komitea toteaa, että se poikkeaa useissa kohdin Ruotsin yhteisö-

muodoista. Sen vuoksi komitea ei ole löytänyt sellaista yhteisömuotoa, jota koskevia säännöksiä olisi mahdollista soveltaa yhtymään. Yhtymällä on komitean mukaan sekä yksityisoikeudellisia että julkisoikeudellisia piirteitä. Komitea on kuitenkin katsonut, että yhtymän esikuvana voidaan pitää kuntien muodostamaa kuntayhtymää.

Lakiehdotuksen mukaan hallitus voisi erityisissä tapauksissa luovuttaa hallintotehtäviä yhtymälle, jonka kotipaikka on Ruotsissa tai muussa EU:n jäsenvaltiossa. Hallintotehtävät voisivat koskea EU:n osarahoittamia alueellisen yhteistyön ohjelmia. Kysymykseen voisi tulla myös tuen myöntämiseen liittyviä tehtäviä. Koska kysymyksessä on julkinen hallintotehtävä, tulee laki käsitellä parlamentissa määräenemmistöllä.

Komitean ehdotuksen mukaan hallitus päättäisi ruotsalaisen jäsenen osallistumisesta yhtymään. Hallitus päättäisi myös yhtymän sopimuksen muutoksista ja perussäännön muutoksista silloin, kun ne ovat merkittäviä.

Ehdotuksen mukaan yhtymän rekisteröinnistä huolehtisi viranomainen, jonka hallitus nimeäisi tehtävään. Perustelujen mukaan viranomaisena tulisi kysymykseen Ruotsin elinkeinovirasto Nutek, joka vastaa Ruotsissa useista tehtävistä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelmissa. Nutekilla olisi ehdotuksen mukaan myös oikeus hakea yhtymän purkamista.

Hallitus päättäisi ehdotuksen mukaan yhtymän purkamisesta, jos yhtymä toimisi vastoin jäsenvaltion yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kansanterveyttä tai julkista moraalitaiikka jos se toimisi jäsenvaltion yhteiskuntapolitiikan vastaisesti. Hallitus määräisi purkamisesta myös siinä tilanteessa, että yhtymän toiminta ei vastaisi asetuksen vaatimuksia.

Rekisteriviranomaisen päätökseen hylätä yhtymän rekisteröinti voitaisiin hakea muutosta yleisessä hallintotuomioistuimessa.

1.3 Nykytilan arviointi

Euroopan yhdentymiskehityksen eräs tavoite on ollut Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden välisten rajojen merkityksen vähentäminen. Neljän vapauden mahdollistama kaupan ja liikkuvuuden helpottaminen on hyö-

dyttänyt ennen muuta yksityissektorin toimijoita. Tavaroiden, palveluiden, ihmisten ja pääoman vapaa liikkuvuus edellyttää myös niiden valvonnasta vastaavien viranomaisten rajat ylittävän yhteistyön tehostamista. Jäsenvaltioiden viranomaisten toimivallan rajoittuminen niiden omaan alueeseen aiheuttaa ongelmia joita ei voi ratkaista lisäämällä yhteisön toimielinten tehtäviä. Erityisesti jäsenvaltioiden alueellisten itsehallintoyksiköiden välinen yhteistyö ei ole mahdollista tarvittavassa laajuudessa. Ongelma on korostunut Länsi-Euroopassa, jossa työssäkäynti- ja asiointialueet ovat jo pitkään ylittäneet jäsenvaltioiden rajat ja kunnallisten palveluiden (esim. sairaanhoito, jätehuolto, palo- ja pelastustoimi) järjestäminen yhteistyössä olisi tarpeen.

Jäsenvaltioiden kansalliset julkisoikeudelliset järjestelmät ovat täysin erilliset. Ne liittyvät toisiinsa kansainvälisen oikeuden kautta. Kansainvälisen oikeuden subjekteja ovat valtiot, eivät alueelliset itsehallintoyksiköt.

Jos alueellisille itsehallintoyksiköille annettaisiin oikeus tehdä kansainvälisen oikeuden mukaisia sopimuksia, ne lakkaisivat siltä osin olemasta valtion täysivaltaisuuden alaisia. Tällä voisi olla vaikutuksia mm. valtioiden yhtenäisyyteen. Toisaalta se voisi johtaa sellaisten toisiin valtioihin kohdistuvien velvoitteiden syntymiseen, joihin kansallisen tason viranomaiset eivät voisi vaikuttaa.

Jos taas eri valtioiden alueelliset itsehallintoyksiköt voisivat keskenään sopia niiden yhteistoimintaan sovellettavasta laista kansainvälisen yksityisoikeuden lainvalintasääntöjen tapaan, kansalaisten kansallisen lainsäädännön turvaamien oikeuksien toteutuminen jäisi toisen valtion oikeusjärjestelmän varaan.

Edellä selostetusta seuraa, ettei alueellisten itsehallintoyksiköiden rajat ylittävää yhteistyötä voida perustaa kansalliselle lainsäädännölle, kansainväliselle oikeudelle eikä kansainväliselle yksityisoikeudelle.

Ongelma on pyritty ratkaisemaan Euroopan neuvoston puitteissa laatimalla asiaa koskeva puiteyleissopimus, joka sisältää malleja valtioiden välillä tehtäviksi kahden- tai monenvälisiksi kansainvälisoikeudellisiksi sopimuksiksi. Periaatteena on ollut, että valittava laki määräytyisi sen mukaan, missä valtiossa yhteistyön vaikutukset ilmenisivät, oikeuksi-

en ja velvollisuuksien osalta kansalaisuuden mukaan ja organisatoristen kysymysten osalta yhteistyöelimen kotipaikan perusteella. Käytäntö on osoittanut, ettei näinkään ole voitu välttää edellä kuvailtuja ongelmia koska periaatteet osoittaisivat monissa tapauksissa useamman valtion lainsäädäntöön.

Kasvava tarve itsehallintoyksiköiden rajat ylittävän yhteistyön mahdollistamiseen on johtanut vaatimuksiin sen sääntelystä Euroopan yhteisön suoraan sovellettavalla lainsäädännöllä. Nämä vaatimukset ovat kanavoituneet erityisesti Euroopan parlamentin kautta komissiolle. Osana ohjelmakautta 2007–2013 koskevaa rakennerahastouudistusta komissio tekikin ehdotuksen asetukseksi eurooppalaisesta rajat ylittävästä yhteistyöyhtymästä. Alkuperäinen asetusehdotus olisi sallinut yhtymän jäsenille päätösvallan siitä, minkä valtion lainsäädäntöä yhtymään olisi sovellettu. Myös yhtymän tehtävät olisi voitu määritellä vapaasti eikä jäsenvaltioiden kansallisilla viranomaisilla olisi ollut mahdollisuutta kieltää osallistumista yhtymään.

Asetusehdotuksen työryhmäkäsittelyn aikana kävi selväksi, että ehdotuksen muuttaminen oli edellytyksenä sen hyväksymiselle. Useat jäsenvaltiot – näiden joukossa Suomi – pitivät ehdotusta jopa kokonaan tarpeettomana, mutta Euroopan parlamentti edellytti asetuksen hyväksymistä. Komissio tekikin käsitellyn loppuvaiheessa useita muutoksia ehdotukseen, mikä mahdollisti sen hyväksymisen.

Yhtymälle voidaan hyväksytyn asetuksen mukaan antaa hyvinkin erilaisia tehtäviä alueellisen yhteistyön järjestämisessä, mikäli sen jäsenten kotijäsenvaltiot hyväksyvät sen. Toisaalta jäsenvaltioilla on mahdollisuus rajata yhteistyö pelkästään aluekehityksen alalle. Toistaiseksi on liian aikaista arvioida täytääkö uusi yhteistyömuoto sille erityisesti Länsi-Euroopan vanhojen jäsenvaltioiden aluehallinnossa asetetut tavoitteet. Pohjois-Euroopassa sen käyttö jäänee hyvin harvinaiseksi ainakin lähivuosina.

Yhtymäasetuksen 7 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltio voi rajoittaa niitä tehtäviä, joita yhtymä voi suorittaa ilman yhteisön osallistumista rahoitukseen. Tehtäviin on kuitenkin kuuluttava ainakin EAKR-asetuksen 6 artiklassa luetellut yhteistyötoimet. Jäsenvaltio voi siis kieltää

sen lainsäädännön mukaan perustettujen yhteisöjen osallistumisen yhtymiin, joilla on muita kuin kyseisessä alakohdassa tarkoitettuja tehtäviä. Koska EAKR-asetuksen 6 artiklassa nimenomaan määritellään ne painopisteet, joita yhteisö osarahoittaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen puitteissa ja yhteisön rahoitusta on saatavilla, tehtävien antamista näillä aloilla yhtymälle ilman yhteisön rahoitusta on pidettävä hyvin epätoiminnalliseksi.

Yhtymäasetus liittyy ohjelmakauden 2007–2013 rakennerahasto-ohjelmiin ja sisältää viittauksia muihin ohjelmakautta koskeviin yhteisön asetuksiin mutta sen voimassaoloaika ei ole rajoitettu. Kansallista täytäntöpanolainsäädäntöä tulee kuitenkin tarkastella uudestaan seuraavan rakennerahastouudistuksen yhteydessä sen sopeuttamiseksi uuteen yhteisölainsäädäntöön.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on helpottaa ja edistää EU:n jäsenvaltioiden rajat ylittävää yhteistyötä sekä valtioiden ja alueiden välistä yhteistyötä aluekehityksen alalla. Esityksellä annetaan tarvittavat kansalliset säännökset Eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1082/2006 soveltamiseksi Suomessa.

Ehdotetulla lailla ei ole tarkoitus säätää yleisesti julkisyhteisöjen rajat ylittävää yhteistyötä vaan sen soveltamisala on rajattu rakennerahastoasetuksissa määriteltyyn yhteisön tai muulla rahoituksella toteutettavaan alueelliseen yhteistyöhön.

2.2 Keskeiset ehdotukset

Ehdotetulla lailla annettaisiin yhtymäasetusta täydentävät säännökset suomalaisten yhteisöjen osallistumisesta eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymiin sekä Suomessa rekisteröitävistä yhtymistä. Suomessa rekisteröitäviin yhtymiin voisi kuulua jäseniä ainoastaan EU:n jäsenvaltioista.

Sellaisen yhtymän tehtävät, joissa olisi suomalaisia jäseniä, rajoittuisivat Euroopan yhteisön Euroopan aluekehitysrahastosta tai Euroopan sosiaalirahastosta osarahoittamien alueellisen yhteistyön ohjelmien tai hankkeiden täytäntöönpanoon. Ilman yhteisön rahoitusta yhtymä voisi toteuttaa ainoastaan EAKR-asetuksen 6 artiklassa lueteltuja yhteistyötoimia. Koska vain yhtymällä, jossa on suomalaisia jäseniä, voi olla kotipaikka Suomessa, rajoitus koskisi kaikkia Suomessa rekisteröitäviä yhtymiä.

Ehdotettuun lakiin otettaisiin säännökset myös toimivaltaisista viranomaisista, suomalaisten yhteisöjen jäsenkelpoisuudesta, liittymismenettelystä, suomalaisen yhtymän rekisteröinnistä, selvitystilasta ja lakkauttamisesta.

Koska yhtymien tehtävät käytännössä rajoittuisivat aluekehitykseen liittyviin toimiin, toimivaltainen viranomainen hyväksyessään suomalaisen yhteisön liittyminen yhtymään olisi työ- ja elinkeinoministeriö. Muilta osin Suomessa rekisteröitävään yhtymään sovellettaisiin pääosin yhdistyksiä koskevaa lainsäädäntöä.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia tai ympäristövaikutuksia. Yhtymä muodostaisi oikeushenkilön, jonka puitteissa sen jäsenillä olisi mahdollisuus harjoittaa alueellista yhteistyötä. Päätöksenteko Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmissa ja niitä toteutavissa hankkeissa tehostuisi, kun yhtymän toimielimet voivat tehdä jäsenten puolesta päätöksiä. Yhtymän käyttö muissa kuin yhteisön rahoittamissa ohjelmissa ja hankkeissa olisi hyvin epätodennäköistä, koska sen tehtävät olisi rajattu EAKR-asetuksen 6 artiklassa lueteltuihin toimiin. Yhtymä voisi hoitaa myös tehtäviä, jotka liittyvät jäsenvaltioiden välisiin ympäristöalan hankkeisiin. Näillä voisi olla myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Yhtymä voisi toimia Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelmissa hallintoviranomaisena ja hoitaa yhteisen teknisen sihteeristön tehtäviä. Nykyisellä rakennerahastojen ohjelmakaudella 2007–2013 ohjelmien hallintorakenteista on jo päästy sopimukseen. Sen vuoksi ei ole todennäköistä, että hallin-

toviranomaistehtäviä siirtyisi yhtymän hoitavaksi nykyisellä ohjelmakaudella. Suomalaisen yhtymän perustaminen ennen vuotta 2013 voisikin tulla lähinnä kyseeseen joisain yksittäisissä alueellisen yhteistyön hankkeissa.

Yhtymällä ei ole merkittäviä vaikutuksia myöskään viranomaisten toimintaan. Kuluvalle rakennerahastokaudella 2007–2013 voisi tulla muutamia ilmoituksia suomalaisten yhteisöjen osallistumisesta ulkomaisiin yhtymiin. Näiden käsittely työ- ja elinkeinoministeriössä ei lisäisi merkittävästi viranomaisten työmäärää. Tehtävät voitaisiin hoitaa nykyisillä resursseilla. Viranomaisten kustannukset eivät myöskään lisääntyisi merkittävästi. Tarkoituksena on, että suomalaisen yhtymän rekisteröinnistä perittäisiin rekisteröintimaksu, joka kattaisi Patentti- ja rekisterihallitukselle rekisteröinnistä aiheutuvat kustannukset.

4 Asian valmistelu

4.1 Yhtymäasetuksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 14 päivänä heinäkuuta 2004 osana rakennerahastoja koskevaa uudistusehdotusta ehdotuksen rajat ylittävän yhteistyön eurooppalaisesta yhtymästä. Asian käsittely neuvoston työryhmässä alkoi vuoden 2004 lopussa. Valtioneuvosto antoi lokakuussa ja joulukuussa 2004 eduskunnalle ehdotusta koskevan selvityksen kirjelmillä E 114/2004 vp ja U 69/2004 vp. Kirjelmissä valtioneuvosto totesi lähtökohtaisesti kannattavansa komission tavoitetta löytää sellaisia hallinnollisia ratkaisuja, joilla voidaan helpottaa ja edistää rajat ylittävää yhteistyötä mutta ei pitänyt esitettyä asetusta tarpeellisena. Alkuperäinen esitys oli yksilön perusoikeuksien ja muutoksenhakuoikeuden kannalta ongelmallinen, koska se olisi merkinnyt mahdollisuutta siirtää kuntien tehtäviä ja vastuita ulkomaiselle elimelle. Eduskunta yhtyi asiassa valtioneuvoston kantaan suuren valiokunnan lausunnossa SuVL 3/2004 vp. Vuoden 2005 aikana eduskunnan perustuslakivaliokunta (PeVL 26/2005), valtiovarainvaliokunta (VaVL 34/2005) ja hallintovaliokunta (HaVL 2 ja 34/2005 vp) antoivat ehdo-

tuksesta lausuntonsa, joissa ne yhtyivät edelleen valtioneuvoston kantaan.

Asian käsittelyn edettyä työryhmässä ratkaisuvaiheeseen keväällä 2006 valtiovarainvaliokunta ja hallintovaliokunta antoivat lausuntonsa muutetusta ehdotuksesta valtioneuvoston jatkokirjelmien perusteella. Jatkokirjelmissä valtioneuvosto totesi, että muutettu ehdotus täytti nyt Suomen vuonna 2004 asettamat neuvottelutavoitteet ja oli Suomen hyväksyttävissä. Keskeisiä muutoksia olivat säännökset, joilla poistettiin yhtymän jäsenen mahdollisuus sopia vapaasti yhtymään sovellettavasta laista, jäsenvaltion mahdollisuus olla hyväksymättä jäsenen liittyminen yhtymään jos se olisi kansallisen lainsäädännön vastaista, yhtymän tehtävien rajoittaminen asetusehdotuksessa, kansalaisten perusoikeuksien ja hyvän hallinnon vaatimusten huomioonottaminen sekä jäsenvaltion mahdollisuus antaa tarkempia soveltamissäännöksiä yhtymän käyttöönottoon liittyen. Valiokunnat yhtyivät lausunnoissaan VaVL 1/2006 vp ja HaVL 4/2006 vp valtioneuvoston kantaan. Yhtymäasetus hyväksyttiin Euroopan unionin neuvostossa 5 päivänä heinäkuuta 2006.

4.2 Lakiehdotuksen valmistelu

Sisäasiainministeriö asetti yhtymäasetuksen edellyttämän kansallisen lainsäädännön valmistelua varten työryhmän, jossa oli edustajat oikeusministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, sisäasiainministeriön kuntaosastolta ja Suomen kuntaliitosta. Työryhmä kokoontui vuosina 2007–2008 kahdeksan kertaa sisäasiainministeriön (vuoden 2008 alusta lukien työ- ja elinkeinoministeriön) edustajan puheenjohtolla.

Ehdotuksen jatkovalmistelu on tehty työ- ja elinkeinoministeriössä.

4.3 Lausunnot

Luonnos hallituksen esitykseksi on lähetetty lausunnonle 16 päivänä helmikuuta 2009. Määräaika lausunnoille oli 13 päivänä maaliskuuta 2009. Luonnoksesta on pyydetty lausunnot ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiova-

rainministeriöltä, opetusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, valtionalouden tarkastusvirastolta, Patentti- ja rekisterihallitukselta, Suomen ympäristökeskukselta, Suomen kuntaliitolta, maakuntien liitoilta, saamelaiskäräjiltä, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Keskuskauppakamarilta, Suomen Yrittäjiltä, SAK:lta, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä ja Akava ry:ltä. Lisäksi lausuntopyyntö ja luonnos ovat olleet työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla.

Lausuntoja on saatu 17 kappaletta. Lausuntonsa ovat antaneet ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, valtionalouden tarkastusvirasto, Patentti- ja rekisterihallitus, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Suomen kuntaliitto, Kymenlaakson liitto, Päijät-Hämeen liitto, Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Saamelaiskäräjät, Keskuskauppakamari ja Suomen Yrittäjät.

Lausuntojen mukaan esitys helpottaa ja edistää EU:n jäsenvaltioiden rajat ylittävää valtioiden ja alueiden välistä yhteistyötä, mutta sen käytännön merkitys jäänee vähäiseksi suomalaisten yhteisöjen osalta.

Eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymä perustuu EY:n asetukseen mutta poikkeaa monessa mielessä Suomen oikeusjärjestelmän nykyisistä rakenteista. Yhtymän tehtävien rajaamista Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen puitteissa rahoitettavien ohjelmien ja hankkeiden täytäntöönpanotehtäviin on pidetty oikeana mutta tehtäviä tulisi edelleen täsmentää. Yhtymää koskevaa sääntelyä julkista yhdistystä muistuttavana elementinä olisi lausuntojen mukaan myös edelleen selkeytettävä.

Yhtymän julkisten varojen valvontaa ja tarkastusta koskevia säännöksiä on esitetty täsmennettäväksi.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi on järjestetty saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukaiset neuvottelut Saamelaiskäräjien kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on laadittu lausuntoyhteenvedo.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

Laki eräistä eurooppalaista alueellisen yhteistyön yhtymää koskevista määräyksistä

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Lailla annettaisiin yhteistyön lainsäädäntöä täydentävät kansalliset säännökset eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1082/2006, jäljempänä yhtymäasetus, täytäntöönpanosta Suomessa.

Lakia sovellettaisiin myös yhtymään, jonka kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa sekä Ahvenanmaan maakunnan ja ahvenanmaalaisten yhteisöjen jäsenyyteen yhtymissä, koska yhtymä vastaisi oikeudelliselta luonteeltaan lähinnä yhdistystä, jota koskeva lainsäädäntö kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 8 kohdan mukaan valtakunnan toimivaltaan.

2 §. Yhtymä. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tarpeelliset määritelmät.

3 §. Yhtymän tehtävät. Yhtymä huolehtii yhtymäasetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsentensä sille antamista tehtävistä. Tehtävät rajoittuvat artiklan 2 kohdan mukaan alueellisen yhteistyön helpottamiseen ja edistämiseen taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Alueellisella yhteistyöllä tarkoitetaan asetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan rajat ylittävää yhteistyötä, valtioiden välistä yhteistyötä ja alueiden välistä yhteistyötä. Määritelmä vastaa pääpiirteittäin neuvoston Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 kumoamisesta antaman asetuksen (EY) 1083/2006 3 artiklan 2 kohdan c) alakohdan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen määritelmää. Yhtymäasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan yhtymän tehtäviin kuuluu pääasiassa ainoastaan yhteistyön rakennerrahastoista osarahoittamien alueellisen yhteistyön ohjelmien tai hankkeiden täytäntöönpano. Yhtymä voi toteuttaa muita alueellisen yh-

teistyön toimia riippumatta siitä, osallistuuko yhteisö niiden rahoitukseen. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa niitä tehtäviä, joita yhtymä voi suorittaa ilman yhteistyön osarahoitusta. Tehtäviin on kuitenkin kuuluttava ainakin EAKR-asetuksen 6 artiklassa luetellut yhteistyötoimet.

EAKR-asetuksen 6 artiklan mukaan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen osana Euroopan aluekehitysrahaston tuki keskitetään artiklassa lueteltuihin painopisteisiin, joita edistetään rajat ylittävällä, valtioiden välisellä sekä alueiden välisellä yhteistyöllä.

Ehdotetulla lailla ei ole tarkoitus säätää yleisesti julkisyhteisöjen rajat ylittävistä yhteistyöstä vaan sen soveltamisala on rajattu rakennerrahastoasetuksissa määriteltyyn yhteistyön tai muulla rahoituksella toteutettavaan alueelliseen yhteistyöhön. Laissa ehdotetaan, että Suomessa rekisteröitävien yhtymien tehtävät rajattaisiin yhtymäasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti EAKR-asetuksen 6 artiklassa lueteltuihin yhteistyötoimiin, silloin kun yhteisö ei osallistu rahoitukseen. Sama rajoitus koskisi suomalaisten yhteisöjen osallistumista yhtymään, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

Ehdotuksessa mainituilla Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelmien täytäntöönpanotehtävillä tarkoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavien kyseisen tavoitteen ohjelmien hallinto- ja todentamisviranomaistehtäviä, joita koskevat kansalliset säännökset ovat rakennerrahastolaissa. Hankkeiden täytäntöönpanotehtävillä tarkoitetaan kyseisistä ohjelmista osarahoitettavien hankkeiden yhteensovittamis- ja hallintotehtäviä.

4 §. Yhtymän jäsenyys. Pykälässä täsmennettäisiin suomalaiset yhteisöt, jotka voisivat olla jäseninä suomalaisessa tai ulkomaisessa yhtymässä. Jäsenkelpoisia olisivat Suomen valtio, kunnat sekä kuntayhtymät, maakunnan liitot mukaan luettuina. Myös Ahvenanmaan maakuntahallitus ja ahvenanmaalaiset kunnat voisivat olla yhtymässä jäseninä ehdotetun lain mukaisesti. Lisäksi jäsenenä voisi olla julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos.

Julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan missä tahansa juridisessa muodossa toimivaa oikeushenkilöä, joka on nimenomaisesti perustettu huolehtimaan yleisen edun mukaisista tarpeista, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta. Edellytyksenä lisäksi on, että laissa tarkoitettu hankintayksikkö (valtio, kunta, kuntayhtymä, evankelisluterilainen kirkko, ortodoksinen kirkko tai valtion liikelaitos) pääasiallisesti rahoittaa laitosta, laitos on hankintayksikön valvonnassa tai edellä tarkoitettu hankintayksikkö nimittää yli puolet laitoksen johto-, valvonta- tai hallintoelimen jäsenistä.

Julkisoikeudelliset laitokset voivat olla muodollisesti valtiosta tai kunnista irrallisia oikeushenkilöitä, kuten osakeyhtiöitä, yhdistyksiä tai säätiöitä, joihin valtio, kunta tai liikelaitos harjoittaa määräysvaltaa valvonnan tai rahoituksen suhteen.

Julkisen edun mukaiseksi toiminnaksi on katsottu muun muassa teollisen tai kaupallisen toiminnan kehittäminen (esim. kuntien elinkeinoyhtiöt), kansanterveyden ja ympäristönsuojelun kannalta välttämättömien tehtävien hoitaminen sekä valtion institutionaaliseen toimintaan liittyvien erityistä luottamuksellisuutta ja salassapitoa edellyttävien toimintojen harjoittaminen. Suomessa toimivia julkisoikeudellisia laitoksia ovat muun muassa kansaneläkelaitos, eläketurvakeskus, eräät yleishyödylliset yhdistykset, kuntien vuokratilayhtiöt sekä elinkeinotoiminnan edellytysten parantamiseksi perustetut yhtiöt. Sitä vastoin puhtaasti kaupallista tai teollista toimintaa harjoittavat valtionyhtiöt eivät kuulu lain soveltamisalaan eivätkä siten voi olla yhtymän jäseniä.

Muiden EU:n jäsenvaltioiden ja yhteisöjen jäsenkelpoisuus suomalaisessa yhtymässä määräytyisi yhtymäasetuksen ja niiden kansallisen lainsäädännön mukaan. Yhteisöt, joiden kotipaikka ei ole EU:n jäsenvaltiossa, eivät voisi olla suomalaisen yhtymän jäseninä.

2 luku. Liittyminen yhtymään

5 §. Liittymis- ja muutositteily. Ilmoitus suomalaisen yhteisön liittymisestä suomalaisen tai ulkomaisen yhtymän jäseneksi olisi

toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle, joka olisi yhtymäasetuksen 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista. Mikäli yhtymän sopimus ja perussääntö on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, näistä tulisi liittää viralliset käännökset ilmoitukseen. Yhtymäasetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenten on hyväksyttävä sopimus ja perussääntö siten, että varmistetaan johdonmukaisuus jäsenvaltion antaman hyväksynnän kanssa. Jäsenten tuleekin sopimusta ja perussääntöä valmistellessaan olla tiiviissä neuvotteluyhteydessä omien valtioidensa toimivaltaisten viranomaisten kanssa sen varmistamiseksi, ettei niihin sisälly kansallisen tai yhteisön lainsäädännön vastaisia määräyksiä, jotka voisivat johtaa hyväksynnän epäämiseen.

Yhteisön päätös liittymisestä yhtymään tulee tehdä yhteisöön sovellettavan lainsäädännön ja yhteisön omien sääntöjen mukaisesti.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin vastaavasta menettelystä muutettaessa yhtymän sopimusta tai tehtäessä merkittäviä muutoksia yhtymän perussääntöön. Yhtymäasetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan perussäännön merkittävillä muutoksilla tarkoitetaan muutoksia, joilla sopimusta muutetaan suoraan tai välillisesti.

6 §. Hyväksymispäätös. Työ- ja elinkeinoministeriön tulisi hyväksyä suomalaisen jäsenen liittyminen yhtymään sekä yhtymän sopimuksen muutokset ja perussäännön merkittävät muutokset. Mikäli Suomen valtio liittyisi yhtymään, hyväksymispäätöksen voisi valtioneuvostolain (175/2003) 14 §:n nojalla tehdä ministeriön sijasta valtioneuvoston yleisistunto. Ministeriön tulisi hyväksyä liittyminen ja muutokset, jos pykälän 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Tarvittaessa työ- ja elinkeinoministeriö voisi pyytää toiselta ministeriöltä lausunnon siitä, olisiko suomalaisen jäsenen liittyminen yhtymään sen toimivaltuuksien mukaista. Ministeriön päätökseen liittymisen ja muutosten hyväksymisestä tai epäämisestä voisi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valittamalla hallintolainkäyttölain mukaisesti.

3 luku. Suomalaisen yhtymän perussääntö-
rekisteröinti ja sen oikeusvaikutukset

7 §. Rekisteriviranomainen. Yhtymäasetuksen 5 artiklan mukaan yhtymä saa oikeuskelpoisuuden kun sen perussääntö on rekisteröity tai julkaistu siinä jäsenvaltiossa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan, jossa yhtymällä on kotipaikka. Pykälässä ehdotetaan, että suomalainen yhtymä rekisteröitäisiin Patentti- ja rekisterihallituksessa.

8 §. Rekisteri-ilmoitus. Yhtymän rekisteröintiä ei ole asetuksen tavoin rajattu perussääntöön. Pykälässä lueteltaisiin rekisteröintiä varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot. Jos asiakirjoja ei ole laadittu suomen- tai ruotsinkielellä, ne tulisi liittää hakemukseen virallisina suomen- tai ruotsinkielisinä käännöksinä. Kaikkien yhtymän jäsenten tulisi alikirjoittaa hakemus niihin sovellettavien nimenkirjoitusoikeutta koskevien säännösten mukaisesti.

9 §. Päätös rekisteröinnistä. Ellei estettä yhtymän tai muutoksen rekisteröimiselle olisi, Patentti- ja rekisterihallitus tekisi asiaa koskevan päätöksen. Myös muutokset olisi rekisteröitävä noudattaen samaa menettelyä.

Yhtymän rekisteröinnissä noudatettaisiin lisäksi soveltuvin osin yhdistyslain 9 luvun yhdistysrekisteriin merkitsemistä koskevia säädöksiä. Myös yhtymän muuttuneet nimenkirjoittajat tulisi ilmoittaa rekisteröitäväksi.

Yhtymäasetuksen 12 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan yhtymän jäsenet ovat vastuussa yhtymän veloista maksuosuutensa suhteessa, jos yhtymän varat eivät riitä sen vastuiden kattamiseen. Jos jonkin jäsenen vastuuta yhtymän veloista on rajoitettu sen kansallisessa lainsäädännössä, myös muut yhtymän jäsenet voivat kolmannen alakohdan mukaan rajoittaa omaa vastuutaan perussääntönsä. Suomessa ei voisi rekisteröidä sellaista yhtymää, jonka jonkun tai kaikkien jäsenten vastuu yhtymän veloista on rajoitettu. Jäsenvaltio voi säätää tällaisen kiellon yhtymäasetuksen 12 artiklan 2 kohdan seitsemännen alakohdan nojalla. Kielto on perusteltu, koska se selkeyttäisi yhteisöjen vastuun arviointia harkittaessa liittymistä yhtymään.

Rekisteröinnistä ja muutosilmoituksista perittäisiin Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista annetun kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksen (201/2007) nojalla määrätty maksu. Asetusta tulee muuttaa ennen lain voimaantuloa sisällyttämällä siihen eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän rekisteröinnistä perittäviä maksuja koskeva säännös.

Yhtymän tai sitä koskevan muutoksen rekisteröintiä koskevaan Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen voisi hakea valittamalla muutosta Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalta. Sovellettavasta menettelystä säädetään laissa Patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä (576/1992).

Yhtymän tulee yhtymäasetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan varmistaa, että Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon lähetetään kymmenen työpäivän kuluessa rekisteröimisestä pyyntö, että Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan ilmoitus yhtymän perustamisesta sekä tiedot sen nimestä, tarkoituksesta, jäsenistä sekä kotipaikasta.

10 §. Yhtymän oikeuskelpoisuus ja nimi. Yhtymän oikeuskelpoisuus alkaisi sen rekisteröimispäivästä. Yhtymän perustajat vastaisivat itse rekisteröimispäivää edeltäneistä perustamiskuluista. Mikäli on tarkoitus, että nämä kulut tulevat myöhemmin yhtymän maksettaviksi, tästä on sovittava perustajien kesken esimerkiksi sopimuksessa.

Rekisteröidyn yhtymän nimestä tulisi käydä ilmi, että kyseessä on yhtymäasetuksessa ja ehdotettavassa laissa tarkoitettu eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä.

4 luku. Suomalaisen yhtymän toiminta

11 §. Sovellettavat säännökset. Yhtymälle voitaisiin ehdotetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan antaa mm. rakennerahastojen Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelmien hallinto- ja todentamisviranomaistehtäviä. Rakennerahastolain (1401/2006) 27 ja 32 §:n mukaan näitä tehtäviä hoitaa ohjelmasiisakirjassa nimetty maakunnan liitto silloin kun hallinto- ja todentamisviranomainen on Suomessa. Yhtymän hoitaessa näitä tehtäviä niihin sovellettaisiin soveltuvin osin rakenne-

rahastolaissa säädettyjä maakunnan liiton tehtäviä ja toimivaltuuksia koskevia säännöksiä.

Hallinto- ja todentamisviranomaisena toimivan maakunnan liiton päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella. Yhtymän hoitaessa näitä tehtäviä muutosta sen päätökseen haettaisiin valittamalla hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin yhtymän palveluksessa oleviin ja sen toimielinten jäseniin sekä sen toimintaan sovellettava muu kansallinen lainsäädäntö.

12 §. Toimielimet. Yhtymäasetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaan yhtymällä on oltava vähintään yleiskokous, joka koostuu sen jäsenten edustajista sekä johtaja, joka edustaa yhtymää ja toimii sen puolesta. Artiklan 2 kohdan mukaan perussäännössä voidaan määrittää muista elimistä, joilla on selkeästi määritellyt valtuudet. Yhtymäasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaan perussäännössä tulee määrätä mm. yhtymän päätöksentekomenettelyistä, työkielestä sekä perussäännön muuttamista koskevista menettelyistä. Yhdistyslain 5 luvussa on säännökset yleiskokouksen koolle kutumisesta, kokouksessa päätettävistä asioista, jäsenen äänioikeudesta, esteellisyydestä, päätöksentekojärjestyksestä, vaa-leista, pöytäkirjan laatimisesta sekä päätöksen moitteenvapaisuudesta, mitättömyydestä ja sitä koskevasta täytäntöönpanokiellosta. Näitä säännöksiä yhdistyksen yleiskokouksesta sovellettaisiin myös yhtymän yleiskokoukseen, ellei yhtymän perussäännössä olisi muuta määrätty. Yhdistyslain mukaan yleiskokouksen päätökseksi tulee lähtökohtaisesti se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Koska yhtymän jäsenen vastuuta yhtymän veloista ei voida rajoittaa, yhtymän perussäännössä on perusteltua säätää, että päätökset ainakin sellaisissa asioissa, joilla on vaikutusta tähän vastuuseen, tehdään yksimielisesti.

Yhtymän johtajan ja muiden mahdollisten toimielinten valtuuksista ja vastuusta määrätäisiin yhtymän perussäännössä. Johtajalla olisi kuitenkin aina yhtymäasetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukainen oikeus edustaa yhtymää ja toimia sen puolesta.

13 §. Yhtymän kirjanpito ja tilintarkastus. Suomalainen yhtymä olisi kirjanpitovelvolli-

nen kirjanpitolain (1336/1997) mukaisesti vaikka se ei harjoittaisikaan liike- tai ammattitoimintaa. Sen tulisi täten pitää kirjanpitolain mukaista kirjanpitoa ja laatia lain mukainen tilinpäätös.

Tilintarkastuslain (459/2007) 1 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan kirjanpitolain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetun kirjanpitovelvollisen yhteisön ja säätiön tilintarkastukseen. Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tilintarkastuslain säännöksiä sovellettaisiin yhtymän tilintarkastukseen, vaikka sitä ei ole mainittu ko. kirjanpitolain säännöksessä. Tilintarkastuslain 4 §:n mukaan eräissä pienissä yhteisöissä ei tarvitse valita tilintarkastajaa. Lain 5 §:ssä säädetään tapauksista, joissa yhteisön tilintarkastajan tulee olla KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö. Lain 7 §:n mukaan yhteisössä, jossa kunnalla tai kuntayhtymällä on määräysvalta, voidaan valita tilintarkastajaksi JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö. Pykälässä ehdotetaan, että yhtymässä tulisi sen koosta riippumatta aina valita tilintarkastajaksi joko KHT- tai JHTT-tilintarkastaja tai -yhteisö ja toimittaa tilintarkastus, jotta yhtymän jäsenet ja sen valvonnasta vastaavat viranomaiset saisivat riittävät tiedot yhtymän talouden hoidosta ja toiminnasta.

5 luku. Erinäiset säännökset

14 §. Julkisten varojen hoidon valvonta. Yhtymäasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion, jossa yhtymällä on kotipaikka, on järjestettävä yhtymän julkisten varojen hoidon valvonta ja nimettävä tähän tehtävään toimivaltainen viranomainen ennen kuin se tekee asetuksen 4 artiklassa tarkoitetun päätöksen hyväksyä yhtymään osallistuminen. Suomalaisen yhtymien osalta ehdotetaan, että valvonnasta vastaisi se valtion viranomainen, jonka pääluokasta yhtymän julkinen rahoitus tulisi. Viranomainen nimettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön päätöksessä, jossa hyväksytään osallistuminen suomalaiseen yhtymään.

Jos yhtymän muiden kuin suomalaisten jäsenten kotivaltioiden kansallinen lainsäädäntö edellyttää, että niiden viranomaiset voivat valvoa yhtymän toimia alueellaan, Suomen

viranomaisten tulee mahdollistaa tämä sekä vaihtaa asiaankuuluvia tietoja 6 artiklan 2 kohdan mukaan. Valvonnasta vastaava suomalainen viranomainen vastaisi tästä tietojenvaihdosta ja ilmoittaisi artiklan 5 kohdan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden viranomaisille valvonnan puitteissa suoritetuissa tarkastuksissa ilmenneistä ongelmista.

Jotta yhtymän julkisten varojen valvonnasta vastaava viranomainen sekä ulkoiset tarkastajat kykenevät käytännössä vastaamaan toiminnan valvonnasta ja tarkastuksesta, tulisi tieto viranomaisten valvonta- ja tarkastusoikeuksista mainita myös yhtymää perustettaessa laadittavassa sopimuksessa.

Yhtymän hoitaessa tehtäviä, joihin sisältyy yhteisön osarahoittamia toimia, sovelletaan yhtymäasetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaan yhteisön antaman rahoituksen valvontaa koskevaa Euroopan yhteisön lainsäädäntöä sekä kansallista lainsäädäntöä. Käytännössä Suomessa rekisteröivät yhtymät hoitaisivat ainoastaan näitä tehtäviä. Suomessa nämä yhteisön rahoituksen valvontaa koskevat säännökset sisältyvät rakennerahastolain 7 lukuun, joka koskee jäsenvaltioiden välisten rakennerahasto-ohjelmien valvontaa. Lisäksi tulee sovellettavaksi rakennerahastolain 29 §:ssä tarkoitetun valvojan suorittama ensimmäisen tason valvonta, jolla todennetaan kunkin ohjelmista osarahoitettavan hankkeen yksittäisten maksatushakemusten oikeellisuus.

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan virastolla on oikeus tarkastaa valtiolta varoja tai muuta taloudellista tukea tai etua saaneita kuntia, kuntayhtymiä, säätiöitä sekä muita yhteisöjä ja oikeushenkilöitä sekä yksityisiä henkilöitä sen selvittämiseksi, ovatko varojen tai muun taloudellisen tuen tai edun saamiseksi annetut tiedot oikeat, onko myöntämispäätöksessä määrättyjä ehtoja noudatettu ja onko varat tai muu taloudellinen tuki tai etu käytetty siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu. Koska Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen puitteissa rahoitettuihin hankkeisiin myönnetään pääsääntöisesti myös valtion vastinrahoitusta, virastolla on tarkastusoikeus myös yhtymän hallinnoidessa ohjelmia tai hankkeita.

15 §. Suomalaisen yhtymän purkaminen ja konkurssi. Yhtymäasetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan yhtymän selvitystilän, maksukyvyttömyyden, maksujen lakkaamisen ja vastaavanlaisten menettelyiden osalta yhtymään sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa sillä on kotipaikka. Yhtymä vastaa ensisijaisesti itse veloistaan. Kun suomalainen yhtymä joutuu maksukyvyttömäksi, sen jäsenet ovat vastuussa sen veloista rahoitusosuutensa suhteessa. Suomessa ei voisi rekisteröidä sellaisen yhtymän perussääntöä, jonka jäsenen vastuuta yhtymän veloista olisi rajoitettu yhtymäartiklan 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Suomalaisen yhtymän selvitystilaan sovellettaisiin soveltuvin osin yhdistyslain 7 luvun säännöksiä yhdistyksen purkautumisen varalta suoritettavista selvitystoimista. Yhtymän hallituksen, tai mikäli yhtymällä ei ole hallitusta, sen yleiskokouksen, tulee huolehtia selvitystoimista, jolleivät yhtymän jäsenet ole valinneet tehtävää varten yhtä tai useampaa selvitysmiestä. Yhtymän jäsenet päättäisivät myös yhtymän omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin. Velkojien oikeuteen hakea yhtymää konkurssiin sovellettaisiin konkursilain yleisiä säännöksiä.

16 §. Yhtymän toiminnan kieltäminen ja lakkauttaminen. Yhtymäasetuksen 13 artiklan mukaan jäsenvaltion toimivaltainen elin voi kieltää yhtymän toiminnan alueellaan tai vaatia lainsäädäntönsä mukaan muodostettujen yhteisöjen eroa yhtymästä jos se toimii jäsenvaltion yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kansanterveyttä tai julkista moraalialia koskevien säännösten tai yleisten oikeusperiaatteiden vastaisesti. Toimivaltaisen elimen päätökseen on voitava hakea muutosta oikeusviranomaiselta.

Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan sen jäsenvaltion, jossa yhtymällä on kotipaikka, toimivaltainen tuomioistuin tai viranomainen määrää minkä tahansa toimivaltaisen viranomaisen, jonka oikeutettua etua asia koskee, hakemuksesta yhtymän purettavaksi, jos se toteaa, ettei yhtymä enää toimi 1 artiklan 2 kohdassa säädetyn tavoitteen mukaisesti tai täytä 7 artiklassa säädettyjä vaatimuksia.

Yhtymälle voidaan antaa mahdollisuus korjata purkamishakemukseen johtanut tilanne määräajassa.

Yhtymän toiminnan kieltämistä, eroamisvaatimusta ja yhtymän lakkauttamista on pidettävä hyvin poikkeuksellisena toimenä. Toimivaltaiseksi viranomaiseksi päätettäessä niistä ehdotetaan yhtymän tai sen suomalaisen jäsenen kotipaikan alioikeutta.

Yhtymäasetuksen 14 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka voisi hakea yhtymän lakkauttamista, voisi olla perusteesta riippuen esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriö, sisäasiainministeriö tai syyttäjä.

Toimivaltaisen alioikeuden tulisi ilmoittaa yhtymän muiden jäsenten kotivaltioille yhtymän lakkauttamista koskevista hakemuksista.

Yhtymäasetuksen 14 artiklassa käytetyn termin purkaminen sijasta ehdotetussa pykälässä on käytetty Suomen oikeusjärjestelmään paremmin sopivaa yhdistyslain termiä lakkauttaminen.

17 §. Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus. Tuomioistuimen tulisi ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle yhtymän konkurssiin, toiminnan kieltämiseen ja lakkauttamiseen liittyvistä hakemuksista ja päätöksistä. Patentti- ja rekisterihallitus tekisi ilmoitusten perusteella niistä merkinnän rekisteriin. Ehdotettu säännös vastaa yhdistyslain 60 §:ää.

18 §. Voimaantulo. Pykälässä on tavanmukainen voimaantulosäännös.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiehdotukseen ei sisälly valtuutta antaa alemmanasteisia säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa tulisi muuttaa Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista annettua kauppa- ja teollisuusministeriön asetusta ja sen liitteenä olevaa maksutaulukkoa niin, että niihin sisällytettäisiin yhtymän rekisteröimisestä perittävät maksut ja niiden perusteet.

3 Voimaantulo

Jäsenvaltioiden tuli antaa yhtymäasetuksen kansallisen täytäntöönpanon edellyttämät

säännökset 1 päivään elokuuta 2007 mennessä. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän tavoitteena on helpottaa ja edistää jäsentensä välistä alueellista yhteistyötä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi. Suomalaisten yhteisöjen oikeus osallistua yhtymiin rajattaisiin EAKR-asetuksen 6 artiklassa lueteltujen Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisiin toimiin. Tällainen yhteistyö on osa perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua kansainvälistä yhteistyötä yhteiskunnan kehittämiseksi. Se soveltuu sisällöllisesti Suomen täysivaltaisuuteen ja mahtuu perustuslain 1 §:n 2 momentin puitteisiin myös silloin kun toimijoina ovat kunnat tai kuntayhtymät (PeVL 39/1998 vp, s. 2).

Yhtymän tehtävät on yhtymäasetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan määriteltävä sopimuksessa, jonka sen jäsenet hyväksyvät asetuksen 4 ja 8 artiklan mukaisesti. Tehtävien kannalta merkityksellinen on myös asetuksen 2 artikla. Sen mukaan yhtymään sovelletaan asetuksen, sopimuksen ja perussäännön ohella niiden asioiden osalta, jotka eivät kuulu tai jotka kuuluvat vain osittain asetuksen piiriin, sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa yhtymällä on kotipaikka.

Yhtymäasetuksessa sopimuksentekotoimivalta on osoitettu yhtymän perustajille, jollaisena voivat toimia Euroopan unionin jäsenvaltiot, niiden alue- ja paikallishallintoviranomaiset sekä niiden alueella toimivat julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettut julkisoikeudelliset laitokset. Sopimustoimivalta on rajoitettu 7 artiklan mukaisiin tehtäviin. Jäsenvaltio voi lisäksi 4 artiklan 3 kohdan perusteella evätä jäsenen osallistumisen yhtymään, jos se katsoo, että osallistuminen ei ole asetuksen tai kansallisen lainsäädännön mukaista ottaen huomioon mukaan tulevan jäsenen toimivaltuudet. Jäsenvaltio voi evätä osallistumisen myös, jos osallistuminen ei ole perusteltua jäsenvaltion

yleisen edun tai yleisten oikeusperiaatteiden vastaisuuden perusteella.

Yhtymän jäsenenä voivat olla kunnat, joten asetuksen mukainen sopimustoimivalta voisi kuulua suoraan kunnille ja kuntayhtymille myös siltä osin kun yhtymän ulkomaisena jäsenenä olisi toinen jäsenvaltio. Toisen valtion tai sen alueellisen itsehallintoviranomaisen kanssa tehtävän sopimuksentekovalan perustaminen viranomaiselle on poikkeuksellinen järjestely ja muodostaisi poikkeuksen perustuslain 93 ja 94 §:n mukaiseen sääntelyyn, jonka mukaan kansainvälinen sopimuksentekotoimivalta kuuluu lähtökohtaisesti tasavallan presidentin toimivaltuuksiin ja eduskunta osallistuu kansainvälisten velvoitteiden hyväksymiseen. Tällaisen sopimuksentekovalan perustamiselle on perustuslakivaliokunnan käytännössä asetettu eräitä edellytyksiä: valtuutus ei saa olla rajoittamaton valtuutuksen saajaan ja sisältöön nähden, minkä ohella valtuutuksessa on ilmaistava ne viranomais- tai muut tahot, joiden kanssa sopimuksia voidaan tehdä (PeVL 40/2000 vp, s. 2, PeVL 16/2004 vp s. 4). Lisäksi viranomaiselle ei voida tavallisella lailla perustaa sopimuksentekovaltaa asioissa, joista päättäminen vaatii eduskunnan hyväksymisen (PeVL 16/2004 vp s. 4). Päätöksen hyväksyä suomalaisen yhteisön liittyminen yhtymään tekisi lakiehdotuksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö. Menettelyllä taattaisiin, että jäsen ei voisi sopia sellaisista asioista, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan tai jotka olisivat suoraan perustuslain vastaisia. Ehdotus täyttää perustuslakivaliokunnan asettamat edellytykset, eikä se siten ole ongelmallinen perustuslain sopimuksentekovaltaa koskevien säännösten kannalta.

Yhtymäasetuksen mukaan yhtymä huolehtisi jäsentensä sille asetuksen mukaan antamista tehtävistä itsenäisenä oikeushenkilönä ja toimisi sille annettujen tehtävien puitteissa. Koska yhtymän tehtävät olisi käytännössä rajattu EAKR-asetuksessa määriteltyyn alueelliseen yhteistyöhön, delegoitujen tehtävien merkitys ei olisi huomattava. Kunnat ja kuntayhtymät voisivat antaa yhtymälle tehtäviä ainoastaan oman toimivaltansa puitteissa ja niin, että kansalaisten perusoikeuksiin liittyvät ja oikeusturvanäkökohdat tulevat riittävässä määrin huomioiduiksi. Työ- ja elin-

keinoministeriö voisi evätä kunnan osallistumisen yhtymään, jos tehtävien antaminen yhtymälle olisi perustuslain tai lain vastaista. Yhtymäasetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on hyväksyttävä myös sopimuksen muutokset ja perussäännön merkittävät muutokset. Sopimuksessa on 8 artiklan mukaan sovittava muun ohella yhtymän tarkoitus ja tehtävät. Työ- ja elinkeinoministeriö voisi siten myös myöhemmin yhtymän toiminnan aikana evätä sellaiset sopimukseen tehtävät muutokset, jotka eivät olisi perustuslain tai muun lainsäädännön mukaisia. Ehdotettu laki ei olisi ongelmallinen myöskään perustuslain 121 §:ssä turvautun kunnallisen itsehallinnon kannalta.

Yhtymäasetuksen 7 artiklan mukaan yhtymälle voidaan antaa suhteellisen laajojakin tehtäviä. Tehtäviin kuuluu ”pääasiassa ainoastaan” yhteisön rakennerahastoista osarahoittamien alueellisen yhteistyön ohjelmien ja hankkeiden täytäntöönpano. Lisäksi yhtymä voi toteuttaa muita erityisiä jäsentensä välisiä alueellisen yhteistyön toimia asetuksessa yhtymälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti riippumatta siitä, osallistuuko yhteisö niiden rahoittamiseen. Yhtymän jäsenten yhtymälle antamat tehtävät eivät saa käsittää julkisen vallan käyttöön liittyviä toimivaltuuksia ja tehtäviä, joiden tavoitteena on valtion tai muiden viranomaisten yleisten etujen suojaaminen, esimerkiksi poliisitoimivaltuudet, sääntelyvaltuudet, oikeusasiat ja ulkopolitiikka. Yhtymäasetuksessa julkisen vallan käytön voidaan katsoa olevan määritely suppeammin kuin se, mitä Suomessa tarkoitetaan julkisella hallintotehtävällä. Esimerkiksi hallintoviranomaistehtävän antaminen yhtymälle sisältää julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä.

Esityksessä ehdotetaan, että suomalaiset yhteisöt voisivat osallistua vain sellaisiin yhtymiin, joiden tehtävät liittyvät EAKR-asetuksen 6 artiklassa lueteltuihin Euroopan alueellisen yhteistyön painopisteisiin. Kyseen tulisivat ilmeisesti käytännössä vain Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamat Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmien ja hankkeiden täytäntöönpanotehtävät. Yhtymälle voitaisiin tällöin luovuttaa myös julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä. Yhtymä on valtion ja kun-

nan viranomaiskoneiston ulkopuolinen elin ja se voi sille sopimuksessa annettuja tehtäviään hoitaessaan käyttää julkista valtaa.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon takeita. Merkittäviä julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaisille. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään vakiintuneesti lähtenyt siitä, että julkista valtaa voidaan siirtää myös muille kuin viranomaisille jos tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä säädetään riittävän yksityiskohtaisesti ja jos oikeusturvanäkökohdat otetaan huomioon sekä jos julkisia tehtäviä hoitavat henkilöt toimivat virkavastuulla. Lakiehdotuksen 11 §:ssä on otettu huomioon perustuslain 124 §:n vaatimat edellytykset koskien perusoikeuksia, oikeusturvaa ja muita hyvän hallinnon takeita.

Lakiehdotuksen 7 §:n säännöksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö voisi evätä jäsenen liittymisen yhtymään, jos liittyminen yhtymän tehtävät huomioon ottaen olisi lainvastaista. Ministeriön päätösvalta perustuisi tältä osin kansallisessa laissa ja yhteisön lainsäädännössä säädettyihin kriteereihin ja olisi siltä osin luonteeltaan laillisuusharkintaan perustuvaa. Harkinnassa tutkittaisiin yhtymälle annettavien tehtävien suhdetta jäseneksi aikovan yhteisön (esim. kunnan) toimivaltaan ja liittymisen vaikutuksia kansalaisten perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumiseen. Julkisen hallintotehtävän antamista yhtymälle ehdotetun lain 4 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi voi täten pitää perusoikeuksien kannalta ongelmattomana.

Edellä olevilla perusteilla hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Eurooppalaiseen alueellisen yhteistyön yhtymään (EAYY) sovelletaan eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1082/2006, jäljempänä *yhtymäasetus*, ja sitä täydentäviä tämän lain säännöksiä.

2 §

Yhtymä

Tässä laissa tarkoitetaan *yhtymällä* yhtymäasetuksen mukaisesti perustettua yhtymää. Yhtymä on suomalainen, jos sen sääntömääräinen kotipaikka on Suomessa, ja ulkomainen, jos sen sääntömääräinen kotipaikka on toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

3 §

Yhtymän tehtävät

Yhtymälle voidaan antaa sellaisten sen jäsenten välisten Euroopan yhteisön osarahoittamien Euroopan aluekehitysrahastosta ja asetuksen (EY) N:o 1783/1999 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1080/2006 6 artiklassa tarkoitettujen ohjelmien ja hankkeiden täytäntöönpanoon kuuluvia tehtäviä, joihin

osallistuu toimijoita vähintään kahdesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta.

Ilman Euroopan yhteisön rahoitusta yhtymälle voidaan antaa vain 1 momentissa mainitun asetuksen 6 artiklassa tarkoitettuja yhteistyötehtäviä.

Yhtymälle ei saa antaa muita kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä eikä tehtäviä, jotka eivät kuulu sen jäsenten toimivaltaan.

4 §

Yhtymän jäsenyys

Suomen valtio, Ahvenanmaan maakunta, kunta, kuntayhtymä ja suomalainen julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos voi olla suomalaisen ja ulkomaisen yhtymän jäsenenä kuten tässä laissa taikka muualla Suomen tai Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään.

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion ja sen yhteisön kelpoisuudesta suomalaisen yhtymän jäseneksi säädetään Euroopan yhteisön lainsäädännössä sekä sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa kyseisellä yhteisöllä on kotipaikka.

2 luku

Liittyminen yhtymään

5 §

Liittymis- ja muutosilmoitus

Jäseneksi aikovan yhteisön tulee tehdä työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus liittymisestä suomalaiseen tai ulkomaiseen yhtymään.

Ilmoitukseen on liitettävä:

1) tiedot yhtymästä, johon yhteisö aikoo liittyä;

2) ehdotus yhtymän sopimukseksi ja perussäännöksi suomen tai ruotsin kielellä; sekä

3) yhteisön päätös liittymisestä sekä yhteisön päätös, jolla ehdotus yhtymän sopimukseksi ja perussäännöksi on hyväksytty.

Työ- ja elinkeinoministeriölle on ilmoitettava myös yhtymän sopimuksen muuttamisesta sekä sen perussäännön merkittävistä muutoksista.

6 §

Hyväksymispäätös

Yhtymäasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun päätöksen, jolla suomalaisen jäsenen liittyminen suomalaiseen tai ulkomaiseen yhtymään hyväksytään, sekä mainitun artiklan 6 kohdassa tarkoitetun päätöksen, jolla sopimuksen muutokset tai perussäännön merkittävät muutokset hyväksytään, tekee työ- ja elinkeinoministeriö.

Liittyminen ja muutokset hyväksytään, jos:

1) ehdotus yhtymän sopimukseksi ja perussäännöksi täyttää yhtymäasetuksessa, tässä laissa ja muussa lainsäädännössä säädetyt vaatimukset;

2) yhtymän tehtävät ovat 3 §:n mukaisia; sekä

3) liittymiselle tai muutoksille ei ole muuta yhtymäasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua estettä.

3 luku

Suomalaisen yhtymän rekisteröinti ja sen oikeusvaikutukset

7 §

Rekisteriviranomainen

Toimivaltainen viranomainen suomalaisen yhtymän rekisteröintiä koskevassa asiassa on Patentti- ja rekisterihallitus.

8 §

Rekisteri-ilmoitus

Rekisteröintiä varten yhtymän jäsenten on toimitettava Patentti- ja rekisterihallitukselle suomen- tai ruotsinkielisinä:

1) hakemus yhtymän rekisteröimiseksi;

2) yhtymän sopimus ja perussääntö;

3) tiedot yhtymän jäsenistä;

4) toimivaltaisten viranomaisten päätökset hyväksyä jäsenten liittyminen yhtymään; sekä

5) yhtymän nimenkirjoittajien täydellinen nimi, osoite, kotikunta ja henkilötunnus tai, jos nimenkirjoittajalla ei ole henkilötunnusta, syntymäaika.

9 §

Päätös rekisteröinnistä

Patentti- ja rekisterihallitus tekee päätöksen yhtymän ja sitä koskevien muutosten rekisteröinnistä, ellei estettä rekisteröintiin ole. Rekisteröintiin sovelletaan, mitä yhdistyslain (503/1989) 9 luvussa säädetään yhdistyksen merkitsemisestä yhdistysrekisteriin.

Yhtymää, jonka jäsenten vastuuta yhtymän veloista on rajoitettu, ei saa rekisteröidä Suomessa.

Yhtymän ja sitä koskevien muutosten rekisteröinnistä peritään maksu, josta säädetään erikseen.

Yhtymän rekisteröintiä koskevaan Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnalta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

10 §

Yhtymän oikeuskelpoisuus ja nimi

Suomalainen yhtymä voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä olla asianosaisena tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sen jälkeen, kun se on rekisteröity tämän lain mukaisesti.

Rekisteröidyn suomalaisen yhtymän nimen yhteydessä tulee käyttää sanoja ”Eurooppa-

lainen alueellisen yhteistyön yhtymä”, ”Europeisk gruppering för territoriellt samarbete” taikka lyhennettä ”EAYY” tai ”EGTS”.

4 luku

Suomalaisen yhtymän toiminta

11 §

Sovellettavat säännökset

Yhtymän hoitaessa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelman hallinto- ja todentamisviranomaistehtäviä yhtymän tehtäviin ja toimivaltuuksiin sovelletaan, mitä rakennerahastolaissa (1401/2006) säädetään hallintoviranomaisena toimivan maakunnan liiton tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Hallinto- ja todentamisviranomaisena toimivan yhtymän päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Yhtymän palveluksessa oleviin ja sen toimielinten jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sekä vahingonkorvauslain (412 /1974) säännöksiä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta. Yhtymän toimintaan sovelletaan lisäksi, mitä hallintolaissa (434/2003), kieli-laissa (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Saamelaisten kotiseutualueella toimivan yhtymän on lisäksi noudatettava, mitä saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään.

12 §

Toimielimet

Yhtymän toimielimistä säädetään yhtymäasetuksen 10 artiklassa.

Jollei yhtymän perussäännössä toisin määrätä, yhtymän yleiskokoukseen sovelletaan, mitä yhdistyslain 5 luvussa säädetään yhdistyksen kokouksesta.

Yhtymän johtajan ja muiden toimielinten tehtävistä, valtuuksista ja vastuusta määrätään yhtymän perussäännössä.

13 §

Yhtymän kirjanpito ja tilintarkastus

Yhtymän kirjanpitovelvollisuuteen sekä sen kirjanpidon ja tilinpäätöksen sisältöön sovelletaan kirjanpitolakia (1336 /1997).

Yhtymän tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslain (459/2007) säännöksiä. Yhtymässä on kuitenkin aina valittava lain 5 tai 7 §:ssä tarkoitettu tilintarkastaja ja toimitettava tilintarkastus.

5 luku

Erinäiset säännökset

14 §

Julkisten varojen hoidon valvonta

Suomalaisen yhtymän julkisten varojen hoidon valvontaan sovelletaan, mitä muualla laissa ja Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään.

15 §

Suomalaisen yhtymän purkaminen ja konkurssi

Suomalaisen yhtymän purkamiseen sovelletaan, mitä yhdistyslain 7 luvussa säädetään yhdistyksen purkautumisesta.

Jos yhtymällä sen perussäännön mukaan on hallitus, se vastaa selvitysmenettelystä. Muussa tapauksessa selvitysmenettelystä vastaa yhtymän yleiskokous.

Yhtymän omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin päättävät yhtymän jäsenet.

16 §

Yhtymän toiminnan kieltäminen ja yhtymän lakkauttaminen

Yhtymäasetuksen 13 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena on suomalaisen yhtymän osalta yhtymän kotipaikan alioikeus ja ulkomaisen yhtymän osalta yhtymän suomalaisen jäsenen kotipaikan alioikeus.

Suomalaisen yhtymän kotipaikan alioikeus määrää yhtymän lakkauttamisesta yhtymäasetuksen 14 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa. Muilta osin yhtymän lakkauttamiseen sovelletaan, mitä yhdistyslain 8 luvussa säädetään yhdistyksen lakkauttamisesta.

17 §

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle yhtymän omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin ja konkurssime-

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 2009

nettelyn päättymisestä tuomioistuimessa sekä yhtymän toiminnan kieltämistä ja yhtymän lakkauttamista koskevista hakemuksista ja päätöksistä.

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*